

“PAŞA Bank” ASC
Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il
Müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə

MÜNDƏRİCAT

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	2
Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat	3
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Əsas fəaliyyət	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	7
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı	7
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları	22
5. Məssisələrin birləşməsi	23
6. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	24
7. Ticarət qiymətli kağızları	25
8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	25
9. İnvestisiya qiymətli kağızları	26
10. Müştərilərə verilmiş kreditlər	27
11. İnvestisiya əmlakı	28
12. Əmlak və avadanlıqlar	29
13. Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər	30
14. Digər aktivlər və öhdəliklər	32
15. Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	33
16. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	33
17. Digər borc öhdəlikləri	34
18. Törəmə maliyyə alətləri	34
19. Vergilər	35
20. Kapital	37
21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	37
22. Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri və zəmanətlər və akkreditivlər üçün yaradılan ehtiyatlar	39
23. Xalis haqq və komissiya gəliri	40
24. İşçilər üzrə xərclər, ümumi və inzibati xərclər	40
25. Risklərin idarə edilməsi	41
26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	51
27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	54
28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar	54
29. Kapitalın adekvatlığı	56

Müstəqil auditorun hesabatı

“PAŞA Bank” ASC-nin səhmdarlarına və İdarə Heyətinə

Biz “PAŞA Bank” ASC-nin və onun törəmə müəssisələrinin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və 2015-ci il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər, konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici qeydlərin icmalından ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditini beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mühakiməsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə müəssisənin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və rəhbərlik tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2015-ci il tarixinə "PAŞA Bank" ASC-nin və onun törəmə müəssisələrinin maliyyə vəziyyətini və 2015-ci il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

5 may 2016-cı il

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2015-ci il tarixinə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	1,021,306	347,980
Ticarət qiymətli kağızları	7	46,238	28,599
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	137,895	72,691
İnvestisiya qiymətli kağızları			
- satış üçün mövcud olan	9	5,696	209,467
- kreditlər və debitor borcları	9	87,903	—
Törəmə maliyyə aktivləri	18	324	—
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	902,150	538,875
İnvestisiya əmlakı	11	1,668	2,000
Əmlak və avadanlıqlar	12	15,851	16,244
Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər	13	56,730	4,126
Cari mənfəət vergisi aktivləri		287	1,367
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	19	1,555	1,013
Kapital investisiyası üçün avans ödənişi		—	41,971
Digər aktivlər	14	15,136	8,925
Cəmi aktivlər		2,292,739	1,273,258
Öhdəliklər			
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	15	369,693	174,377
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	16	1,374,113	703,058
Digər borc öhdəlikləri	17	93,814	55,451
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	18	991	87
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	19	9,688	—
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	22	379	2,683
Səhmdarlara ödəniləcək dividendlər	20	—	10,832
Digər öhdəliklər	14	11,572	3,064
Cəmi öhdəliklər		1,860,250	949,552
Kapital			
Səhmdar kapitalı	20	333,000	333,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət / (yığılmış defisit)		19,283	(5,929)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis realizasiya olunmamış (zərərlər)/gəlirlər		(100)	98
Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat		80,244	(3,463)
Bankın səhmdarlarına aid olan cəmi kapital		432,427	323,706
Qeyri-nəzarət payları		62	—
Cəmi kapital		432,489	323,706
Cəmi öhdəliklər və kapital		2,292,739	1,273,258

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyətinin adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Taleh Kazimov

İdarə Heyətinin Sədri

Xəyalə Nağıyeva

Baş Maliyyə İnzibatçısı

5 may 2016-cı il

6-57 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

		<i>31 dekabr 2015-ci il tarixində baş a çatan il</i>	<i>31 dekabr 2014-cü il tarixində baş a çatan il</i>
	<i>Qeydlər</i>		
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		78,032	46,606
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları		6,846	9,772
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		6,799	3,392
Ticarət qiymətli kağızları		5,160	3,954
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri		3,382	541
Geri satılma razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar		61	70
		100,280	64,335
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(16,700)	(9,220)
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər		(5,401)	(4,500)
Digər borc öhdəlikləri		(2,174)	(1,666)
Digər		(60)	(7)
		(24,335)	(15,393)
Xalis faiz gəliri		75,945	48,942
Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	22	(52,171)	(31,092)
Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə üçün ehtiyatdan sonra xalis faiz gəliri		23,774	17,850
Xalis haqq və komissiya gəliri	23	7,686	4,203
Ticarət qiymətli kağızlarından xalis (zərər)/gəlirlər		(3,678)	47
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarından xalis zərər		(145)	(160)
Xarici valyutadan xalis gəlirlər/(zərər):			
- diling əməliyyatları üzrə		17,635	7,019
- yenidən qiymətləndirmə üzrə		12,992	(159)
- xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə əməliyyatlar		5,467	-
Digər gəlir		351	313
Qeyri-faiz gəliri		40,308	11,263
İşçilər üzrə xərclər	24	(21,835)	(11,006)
Ümumi və inzibati xərclər	24	(21,265)	(14,620)
Köhnəlmə və amortizasiya	12, 13	(4,342)	(3,705)
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə ehtiyatın geri qaytarılması/ (ehtiyat)	22	2,304	(2,534)
Qeyri-faiz xərcləri		(45,138)	(31,865)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət/(zərər)		18,944	(2,752)
Mənfəət vergisi xərci	19	(4,561)	(44)
İl üzrə xalis mənfəət/(zərər)		14,383	(2,796)
Mənfəət aiddir:			
- Bankın səhmdarlarına		14,380	(2,796)
- qeyri-nəzarət payın mülkiyyətçilərinə		3	-
		14,383	(2,796)

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ ÜMUMİ GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

		31 dekabr 2015-ci il tarixində baş a çatan il	31 dekabr 2014-cü il tarixində baş a çatan il
Qeydlər		14,383	(2,796)
İl üzrə xalis mənfəət/(zərər)			
Digər ümumi gəlir			
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməli olan digər ümumi gəlir:</i>			
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə ümumi realizasiya olunmamış (zərərlər)/gəlirlər		(393)	18
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatə yenidən təsnif edilmiş satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmuş zərərlər		145	160
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis realizasiya olunmamış (zərərlər)/gəlirlər	20	(248)	178
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis (zərərlərin)/gəlirlərin vergi effekti	19	50	(36)
Xarici valyuta üzrə məzənnə fərqi, vergini çıxmaqla	20	83,707	(2,731)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməli olan xalis digər ümumi gəlir/(zərər)		83,509	(2,589)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/(zərər)		97,892	(5,385)
Mənfəət aiddir:			
- Bankın səhmdarlarına		97,889	(5,385)
- qeyri-nəzarət payın mülkiyyətçilərinə		3	-
		97,892	(5,385)

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Bankın səhmdarlarına aiddir						
		Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə					
	Səhmdar kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət (yığılmış defisit)	xalis realizasiya olunmamış gəlir/ (zərərlər)	Məzənnə fərqi	Cəmi	Qeyri-nəzarət payları	Cəmi kapital
31 dekabr 2013-cü il	228,000	7,699	(44)	(732)	234,923	–	234,923
İl üzrə xalis zərər	–	(2,796)	–	–	(2,796)	–	(2,796)
İl üzrə digər ümumi zərər	–	–	142	(2,731)	(2,589)	–	(2,589)
İl üzrə cəmi ümumi zərər	–	(2,796)	142	(2,731)	(5,385)	–	(5,385)
Elan edilmiş dividendlər (Qeyd 20)	–	(10,832)	–	–	(10,832)	–	(10,832)
Səhmdar kapitalının nağd pul vəsaiti hesabına artırılması (Qeyd 20)	105,000	–	–	–	105,000	–	105,000
31 dekabr 2014-cü il	333,000	(5,929)	98	(3,463)	323,706	–	323,706
İl üzrə xalis mənfəət	–	14,380	–	–	14,380	3	14,383
İl üzrə digər ümumi gəlir	–	–	(198)	83,707	83,509	–	83,509
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	–	14,380	(198)	83,707	97,889	3	97,892
2014-cü ildə elan edilmiş dividendlərin ləğvi (Qeyd 20)	–	10,832	–	–	10,832	–	10,832
Törəmə müəssisənin alınması (Qeyd 5)	–	–	–	–	–	97	97
Qeyri-nəzarət payında azalma	–	–	–	–	–	(38)	(38)
31 dekabr 2015-ci il	333,000	19,283	(100)	80,244	432,427	62	432,489

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

		<i>31 dekabr 2015-ci il tarixində baş a çatan il</i>	<i>31 dekabr 2014-cü il tarixində baş a çatan il</i>
	<i>Qeydlər</i>		
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		88,989	59,195
Ödənilmiş faiz		(22,444)	(15,072)
Alınmış haqq və komissiya		12,337	7,706
Ödənilmiş haqq və komissiya		(4,926)	(3,188)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satışından əldə edilmiş xalis realizasiya edilmiş zərərlər		(145)	(160)
Ticarət qiymətli kağızlarından realizasiya edilmiş xalis gəlir/(zərər)		178	(71)
Xarici valyuta ilə dilinq əməliyyatlarından və xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə əməliyyatlardan zərərləri çıxmaqla realizasiya edilmiş gəlirlər		23,641	7,019
İşçilərlə bağlı ödənilmiş xərclər		(18,430)	(12,494)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər		(18,790)	(13,653)
Alınmış digər əməliyyat gəliri		334	168
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti		60,744	29,450
Əməliyyat aktivlərində xalis (artma)/azalma			
Ticarət qiymətli kağızları		(28,098)	22,732
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		63,618	(23,356)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(202,467)	(239,755)
Digər aktivlər		(597)	(3)
Əməliyyat öhdəliklərində xalis artma/(azalma)			
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər		19,990	65,659
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		342,791	418,704
Digər borc öhdəlikləri		(6,976)	17,968
Digər öhdəliklər		1,022	1,267
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		250,027	292,666
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(970)	(4,960)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		249,057	287,706
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış pul vəsaitlərini çıxmaqla törəmə müəssisənin alınması (Qeyd 5)		371	–
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(539,479)	(296,820)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılması və geri alınmasından daxilolmalar		690,411	242,048
Əmlak və avadanlıqların alınması və avans ödənişləri		(3,999)	(5,758)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması		(4,406)	(1,667)
Əmlak və avadanlıqların satılmasından daxilolmalar		1,410	1,646
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) / xalis pul vəsaitləri		144,308	(60,551)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Səhmdar kapitalına vəsaitlərin yönəldilməsi	20	–	105,000
Ödənilmiş dividendlər	20	–	(14,992)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		–	90,008
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		279,961	(17,239)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artma		673,326	299,924
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	6	347,980	48,056
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	6	1,021,306	347,980

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

“PAŞA Bank” (“Bank”) 18 iyun 2007-ci ildə Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında açıq səhmdar cəmiyyəti kimi təsis edilmişdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (“ARMB”) 28 noyabr 2007-ci ildə verdiyi 250 nömrəli bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank və onun törəmə müəssisələri (“Qrup”) əhalidən əmanətlər alır və kreditlər verir, ödənişləri köçürür, valyuta mübadiləsini aparır və kommersiya və özəl müştərilərinə digər bank xidmətlərini göstərir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın Azərbaycanda üç xidmət məntəqəsi və iki filialı (31 dekabr 2014-cü il: üç xidmət məntəqəsi və iki filialı) və Gürcüstan Respublikasında yerləşən “PAŞA Bank Georgia” SC adlı və Türkiyə Respublikasında yerləşən PAŞA Yatırım Bankası A.Ş. adlı iki törəmə müəssisəsi (“Törəmə müəssisələr”) var idi.

Bankın qeydiyyatda alınmış rəsmi ünvanı belədir: Azərbaycan, Bakı, AZ1005, Yusif Məmmədəliyev küçəsi, 15.

31 dekabr 2015-ci və 31 dekabr 2014-cü il tarixlərində Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

<i>Səhmdarlar</i>	<i>31 dekabr 2015-ci il, (%)</i>	<i>31 dekabr 2014-cü il, (%)</i>
Paşa Holding Ltd.	60	60
Ador Ltd.	30	30
Cənab Arif Paşayev	10	10
Cəmi	100	100

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə Qrupun yekun mülkiyyətçiləri Qrup üzrə birgə nəzarəti həyata keçirən xanım Leyla Əliyeva və xanım Arzu Əliyevadır.

“PAŞA Bank Georgia” SC, tam mülkiyyətdə olan törəmə müəssisə, Gürcüstan Respublikasında yerləşir, bank sektorunda fəaliyyət göstərir, 31 dekabr 2013-cü il tarixinə qeydiyyatda alınmış və ödənilmiş səhmdar kapitalı 35,000 Gürcüstan larisini təşkil edir. 2014-cü ilin mart ayında törəmə müəssisənin səhmdar kapitalı artırılaraq, 31 dekabr 2015-ci il tarixinə 103,000 Gürcüstan larisini təşkil etmişdir. “PAŞA Bank Georgia” SC Gürcüstan Milli Bankının (“GMB”) 17 yanvar 2013-cü il tarixində verdiyi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

“PAŞA Bank Georgia” SC-nin rəsmi ünvanı belədir: Gürcüstan, Tbilisi GE 0108, Rustaveli küçəsi 15.

TAIB Yatırım Bank A.Ş. 25 dekabr 1987-ci ildə Nazirlər Kabinetinin 6224 sayılı qərarı ilə, Bankın yerli qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş öhdəlikləri ödənilmədən sonra xalis mənfəətinin və (ləğv edildiyi təqdirdə) kapitalının xarici səhmdarlara keçirilməsinə icazə verməklə, investisiya bankı kimi təsis edilmiş və 1 mart 1988-ci ildən etibarən maliyyə əməliyyatlarına başlamışdır. 27 yanvar 2015-ci ildə Bank TAIB Yatırım Bank A.Ş.-nin səsvermə hüququnu verən aid səhmlərinin 79.47%-ni almışdır (Qeyd 5). Bank səhmdar kimi qeydiyyatdan keçəndə TAIB Yatırım Bank A.Ş. adı dəyişdirilərək PAŞA Yatırım Bankası A.Ş. olmuşdur. 2015-ci ilin mart ayında törəmə müəssisənin səhmdar kapitalına investisiya 175,000 min Türk lirəsindən 255,000 min Türk lirəsinədək artırılmışdır. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank baş ofisi İstanbulda yerləşən PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-də səs verən adi səhmlərin 99.92%-ə sahib olmuşdur. Bankın fəaliyyəti Türkiyə Respublikasının Mərkəzi bankı (“TRMB”) tərəfindən nizamlanır.

“PAŞA Bank” ASC və onun törəmə müəssisələri hazırkı maliyyə hesabatlarında konsolidasiya edilmişdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı “PAŞA Bank” ASC-nin funksional və təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Qrup qeydlərin aparılmasını və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-yə uyğun olaraq həyata keçirməlidir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilir. Ədalətli dəyərli ölçülmüş ticarət və Satış üçün mövcud olan qiymətli kağızlar və törəmə maliyyə alətləri istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

Yenidən təsnif etmələr

2015-ci ilin təqdimatına uyğunlaşmaq üçün 2014-cü ilin qalıqlarında aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

	<i>Əvvəlki hesabat üzrə</i>	<i>Yenidən təsnif etmələr</i>	<i>Düzəliş edilmiş</i>
Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat			
Banklara verilmiş kreditlər	21,621	(21,621)	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	51,070	21,621	72,691
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	55,451	(55,451)	–
Digər borc öhdəlikləri	–	55,451	55,451
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər			
Aşağıdakılar üzrə faiz gəliri:			
Banklara verilmiş kreditlər	1,097	(1,097)	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	2,836	556	3,392
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	–	541	541
Aşağıdakılar üzrə faiz xərci:			
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	1,666	(1,666)	–
Digər borc öhdəlikləri	–	1,666	1,666
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat			
Banklara verilmiş kreditlər	(3,776)	3,776	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(19,580)	(3,776)	(23,356)
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	17,968	(17,968)	–
Digər borc öhdəlikləri	–	17,968	17,968

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

Qrup 1 yanvar 2015-ci il tarixinə və bu tarixdən qüvvəyə minən aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS-ləri qəbul etmişdir.

2010-2012-ci illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və Qrup bu düzəlişləri ilk dəfə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tətbiq etmişdir. Onlara aşağıdakılar daxildir:

3 sayılı MHBS “Müəssisələrin birləşməsi”

Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq edilir və müəssisələrin birləşməsindən əmələ gələn öhdəliklər (və ya aktivlər) kimi təsnif edilmiş şərti kompensasiyaya dair bütün razılaşmaların 9 sayılı MHBS-nin (və ya müvafiq halda 39 sayılı MUBS-un) əhatə dairəsinə daxil olub-olmamasından asılı olmayaraq mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyəri ilə əks olunmalı olduğuna aydınlıq gətirir. Bu Qrupun cari uçot prinsiplərinə uyğundur və bu səbəbdən, bu düzəliş Qrupu uçot prinsipinə təsir etmir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər (davamı)

13 sayılı MHBS-yə düzəlişlər: “Qısamüddətli debitor və kreditor borcları”

13 sayılı MHBS-yə bu düzəliş “Nəticələrin çıxarılması üçün əsas” bölməsində izah edir ki, müəyyən edilmiş faiz dərəcələri olmayan qısamüddətli debitor və kreditor borcları diskontun təsiri əhəmiyyətli olmayanda hesab-fakturada göstərilən məbləğlə ölçülə bilər. Bu Qrupun cari mühasibat uçotu qaydalarına uyğundur və bununla, bu düzəliş Qrupun mühasibat uçotu qaydalarına təsir göstərmir.

2011-2013-cü illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və Qrup bu düzəlişləri ilk dəfə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tətbiq etmişdir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

13 sayılı MHBS “Ədalətli dəyərin ölçülməsi”

Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir və göstərir ki, 13 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsindən portfelin istisna edilməsi maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən əlavə 9 sayılı MHBS (və ya müvafiq hallarda 39 sayılı MUBS) ilə əhatə edilən digər müqavilələrə də aiddir. Qrup 13 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsindən portfelin istisna edilməsini tətbiq etmir.

40 sayılı MUBS “İnvestisiya əmlakı”

40 sayılı MUBS-də köməkçi xidmətlərin təsviri investisiya əmlakı ilə mülkiyyətçinin istifadə etdiyi əmlak (yəni, əsas vəsaitlər) arasında fərq qoyur. Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq edilir və göstərir ki, əməliyyatın aktivin alınması və ya müəssisələrin birləşməsi olduğunu müəyyən etmək üçün 40 sayılı MUBS-də köməkçi xidmətlərin təsviri deyil, 3 sayılı MHBS istifadə edilir. Qrup əvvəlki dövrlərdə əldə olunmanın aktivin alınması və ya müəssisənin əldə edilməsi olduğunu müəyyən etmək üçün 40 sayılı MUBS-yə deyil, 3 sayılı MHBS-yə istinad etmişdir. Beləliklə də, bu düzəliş Qrupun uçot prinsiplərinə təsir etmir.

“Qüvvədə olan MHBS-lərin mənası” – 1 sayılı MHBS-yə düzəlişlər

Düzəliş “Nəticələrin çıxarılması üçün əsas” hissəsində göstərir ki, müəssisə ya cari standartı, ya da hələ məcburi olmayan yeni standartı tətbiq edə bilər, lakin erkən tətbiqə də icazə verilir, bu şərtlə ki, müəssisənin ilk MHBS-yə uyğun maliyyə hesabatlarında təqdim edilmiş bütün dövrlər üzrə ardıcıl şəkildə eyni standart tətbiq edilsin. 1 sayılı MHBS-yə bu düzəliş Qrupa təsir göstərmir, çünki Qrup hazırda MHBS-yə uyğun hesabatları hazırlayır.

Konsolidasiya prinsipləri

Törəmə müəssisələr, yəni Bankın nəzarət etmək imkanı olduğu bütün müəssisələr, konsolidasiya edilir. Nəzarət bu halda yaranır ki, Bank investisiya obyektində iştirakı ilə bağlı dəyişən zərərə məruz qalsın və ya gəlir əldə etmək hüququna malik olsun və investisiya obyektini üzrə nəzarət hüququ vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir etmək imkanını qazansın. Xüsusilə, Bank investisiya obyektinə yalnız və yalnız o halda nəzarət edir ki, Bank:

- ▶ İnvestisiya obyektini üzrə nəzarət hüququna malik olsun (yəni mövcud olan səsvermə hüquqları hazırda investisiya obyektinin müvafiq fəaliyyətini idarə etmək imkanını versin);
- ▶ İnvestisiya obyektində iştirakla bağlı risk və ya dəyişən gəlirlər əldə etmək hüququna malik olsun; və
- ▶ Gəlirlərə təsir göstərmək üçün investisiya obyektini üzrə nəzarəti istifadə etmək imkanına malik olsun.

Ümumiyyətlə, fərziyyəyə görə səsvermə hüquqlarının çoxluğu nəzarətin əldə edilməsi ilə nəticələnir. Bu fərziyyəyə dəstək üçün və Bank səsvermə hüquqlarının və ya investisiya obyektində analoji hüquqların çoxluğundan az paya sahib olanda Bank investisiya obyektini üzrə nəzarət hüququnun olub-olmadığını qiymətləndirərkən bütün müvafiq fakt və şəraitləri, o cümlədən aşağıdakıları nəzərdən keçirir:

- ▶ İnvestisiya obyektində digər səsvermə hüquqlarının sahibləri ilə müqavilə razılaşması (razılaşmaları);
- ▶ Digər müqavilə razılaşmalarından irəli gələn hüquqlar;
- ▶ Qrupun səsvermə hüquqları və potensial səsvermə hüquqları.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Konsolidasiya prinsipləri (davamı)

Törəmə müəssisələr nəzarət Banka keçdiyi tarixdən konsolidasiya edilir və nəzarət başa çatdıqdan sonra konsolidasiya dayandırılır. Bütün qrupdaxili əməliyyatlar, balanslar və qrupun şirkətləri arasında əməliyyatlardan əldə edilən reallaşdırılmamış gəlirlər tamamilə silinir. Aparılmış əməliyyatlar köçürülən aktivin dəyərsizləşməsinə göstərmirsə, reallaşdırılmamış zərərlər də silinir. Lazım gəldikdə, Qrupun qəbul etdiyi siyasətə uyğunlaşmaq məqsədilə törəmə müəssisələrin uçot siyasətində dəyişiklik aparılır.

Törəmə müəssisənin mülkiyyət payındakı dəyişiklik, nəzarət hüququ dəyişmədikdə, kapital əməliyyatı kimi uçota alınır. Zərərlər defisitli saldo ilə nəticələnsə də, qeyri-nəzarət iştirak payına aid edilir.

Bank törəmə müəssisə üzrə nəzarəti itirdikdə, o, törəmə müəssisənin aktivləri (o cümlədən qudvili) və öhdəlikləri, qeyri-nəzarət paylarının balans dəyəri, kapitalda qeydə alınmış ümumi məzənnə fərqlərini uçotdan silir; əldə edilmiş kompensasiyanın ədalətli dəyərini, saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərini və mənfəət və ya zərərdə hər hansı əlavəni və ya defisiti tanıyır və əvvəl digər ümumi gəlirdə tanınmış komponentlərdə əsas şirkətin payını mənfəətə və ya zərəre yenidən təsnif edir.

Müəssisələrin birləşməsi

Müəssisələrin birləşməsi satın alma metodunu tətbiq etməklə uçota alınır. Satın alınan dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərle ölçülən köçürülmüş kompensasiyanın və satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payının cəmi kimi ölçülür. Müəssisələrin birləşməsi üçün satın alan müəssisə satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət iştirak payını ya ədalətli dəyərle, yaxud da satın alınan müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərindəki payına proporsional olaraq qiymətləndirir. Çəkilməmiş satın alma məsrəfləri xərclərə silinir.

Qrup hər hansı müəssisəni satın aldıqda, münasib təsnifləşdirmə və təyin etmə məqsədilə maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini müqavilə şərtləri, iqtisadi şərtlər, alış tarixində mövcud olan digər uyğun şərtlər əsasında qiymətləndirməlidir. Buna satın alınan müəssisə tərəfindən əlaqədar törəmə alətlərin əsas müqavilədə ayrılması da aid edilir.

Müəssisələr mərhələlərlə birləşdiriləndə əvvəllər mövcud olan iştirak payı alış tarixində ədalətli dəyərle yenidən ölçülür və nəticədə yaranan gəlir və ya zərər müvafiq olaraq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Alıcı müəssisə tərəfindən köçürülməli olan hər hansı şərti kompensasiya alış tarixində ədalətli dəyərle tanınır. Aktiv və ya öhdəlik hesab edilən şərti kompensasiya ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişikliklər 39 sayılı MUBS-a uyğun olaraq mənfəət və ya zərərin tərkibində, yaxud da digər ümumi gəlirdə dəyişiklik kimi tanınır. Şərti kompensasiya kapital kimi təsnif edildikdə, yekun olaraq kapitalın tərkibində hesablaşma aparılana qədər yenidən ölçülmür.

Qudvil ilk əvvəl köçürülmüş kompensasiyanın alınmış xalis müəyyən edilə bilən aktivlərdən və qəbul edilmiş öhdəliklərdən artıq qalığı olan maya dəyəri ilə qiymətləndirilir. Bu kompensasiya alınmış törəmə müəssisənin xalis aktivlərinin ədalətli dəyərindən azdırsa, fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

İlkin tanınmadan sonra qudvil yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla maya dəyəri ilə ölçülür. Dəyərsizləşmə testinin aparılması məqsədilə, müəssisələrin birləşməsi zamanı əldə edilmiş qudvil satın alma tarixindən etibarən Qrupun birləşmədən faydalanması gözlənilən hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidi arasında, həmin vahidlərə satın alınan müəssisənin digər aktiv və öhdəliklərinin aid edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq bölüşdürülür. Qudvil pul vəsaitlərini yaradan vahidin bir hissəsini təşkil edirsə və həmin vahidin daxilində əməliyyatın müəyyən hissəsi xaric edilirsə, xaric etmədən yaranan mənfəət və ya zərər müəyyən edilərkən xaric edilmiş əməliyyatla bağlı olan qudvil əməliyyatın balans dəyərində daxil edilir. Bu halda xaric edilən qudvil xaric edilmiş əməliyyatın dəyəri ilə pul vəsaitlərini yaradan vahidin yerdə qalan hissəsinin nisbətində əsasən ölçülür.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Qrup maliyyə alətlərini, o cümlədən ticarət və satış üçün mövcud olan qiymətli kağızları və törəmə maliyyə alətlərini hər hesabat tarixində ədalətli dəyərle ölçür. Bundan əlavə, amortizasiya hesablanmış dəyərle ölçülən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri 26 sayılı Qeyddə açıqlanır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alına bilən və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- ▶ Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- ▶ Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Qrupun əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Qrup mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- ▶ Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda bazar qiymətləri (təshih edilməmiş) mövcud olanlar;
- ▶ Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- ▶ Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Bank hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

Maliyyə aktivləri

İlkin tanıma

39 sayılı MUBS-na uyğun olaraq maliyyə aktivləri müvafiq qaydada Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər və ya Satış üçün mövcud olan maliyyə alətlərinə təsnif edilir. Qrup maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yəni Qrup aktivini almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatlarına qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması daxildir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilən maliyyə aktivləri “Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri” kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmış olsun. Törəmə alətlər ədalətli dəyərle əks etdirilir və ədalətli dəyəri müsbət olanda aktivlər, mənfi olanda isə öhdəliklər kimi uçota alınır. Törəmə alətlərin ədalətli dəyərində dəyişikliklər Xalis ticarət gəlirinə daxil edilir. Valyuta svopunda Qrup bir valyutada müəyyən məbləği ödəyir və digər valyutada müəyyən məbləği alır. Valyuta svopları üzrə hesablaşmalar əsas etibarilə ümumi məbləğdə aparılır.

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar

Müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli və müəyyən müddəti olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləri Qrupun onları ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlamaq niyyəti və imkanı olanda, Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Qeyri-müəyyən müddətdə saxlanması nəzərdə tutulan investisiyalar bu sinfə daxil edilmir. Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar sonradan amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə investisiyalar dəyərsizləşəndə, habelə amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur, ticarət qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir və ya Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları kimi göstərilir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərle əks etdirilir. Belə aktivlər üzrə gəlir və xərclər mənfəət və ya zərərdə kreditlər və debitor borcları uçotdan çıxarıldıqda və ya qiymətdən düşdükdə, eləcə də amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Qrup banklarda depozitlər yerləşdirir, eləcə də banklara kreditlər verir. Depozit razılaşmasının şərtlərinə uyğun olaraq Qrup depozitləri ödəmə müddəti tamamlanana qədər geri götürə bilər, kredit razılaşmalarının isə şərtlərinə görə Qrup bunu edə bilməz və kreditlər Bank tərəfindən yalnız müddəti başa çatandan sonra tələb edilə bilər.

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri yuxarıda göstərilən heç bir sinfə daxil olmayan və ya Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilməmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlk tanımadan sonra Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri ədalətli dəyərle ölçülür və bu zaman gəlir və xərclər investisiyanın tanınması dayanana və ya investisiyanın dəyərsizləşməsi müəyyən edilənədək digər ümumi gəlir kimi əks etdirilir. Belə halda əvvəl digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Satış üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilən qeyri-törəmə maliyyə aktivləri yaxın zamanda satılmaq məqsədilə artıq saxlanılırsa, o aşağıdakı hallardan birində Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- ▶ yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivləri bu halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Qrup onu yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixinədək saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- ▶ digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satıla bilən və ya ödəniş tarixinə qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun gələn satıla bilən aktivlər kimi təsnif edilmiş maliyyə aktivləri o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Qrup onları yaxın gələcəkdə və ya ödəniş tarixinə qədər saxlamaq niyyətində və ya qabiliyyətində olsun.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərle yenidən təsnif edilir. Mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər ləğv edilmir. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dən, GMB-dən və TRMB-dən alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklüliyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

“Repo” və əks “repo” razılaşmaları

Qiymətli kağızların satılması və geri alınması razılaşmaları (“repo” razılaşmaları) təminatlı maliyyələşdirmə əməliyyatları kimi əks etdirilir. “Repo” razılaşmaları əsasında satılmış qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir. Tərəf-müqabil müqavilə şərtlərindən və ya qəbul edilmiş təcrübədən irəli gələrək həmin qiymətli kağızların satılması və ya yenidən girov qoyulması hüququna malik olduqda, “repo” razılaşmaları əsasında girov qoyulan qiymətli kağızlar kimi yenidən təsnif edilir. Müvafiq öhdəliklər kredit təşkilatlarına və ya müştərilərə ödəniləcək məbləğlərin tərkibində təqdim olunur. Geri satılma (əks “repo”) razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar əhəmiyyətli olanda konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca hesab və ya, şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitləri və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və müştərilərə verilmiş kreditlər kimi əks etdirilir. Satış qiyməti ilə geri alış qiyməti arasında fərq faiz hesab olunur və təsirli gəlirlilik metodundan istifadə etməklə “repo” razılaşmalarının müddəti ərzində hesablanır.

Törəmə maliyyə alətləri

Adi fəaliyyətində Qrup müxtəlif törəmə maliyyə alətlərindən, o cümlədən xarici valyuta ilə forvard, svop və opsiya alətlərindən istifadə edir. Belə maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır və ədalətli dəyərle əks etdirilir. Ədalətli dəyər bazar kotirovkaları və ya cari bazarı, müvafiq alətin müqavilə qiymətlərini və ya digər amilləri nəzərdə tutan qiymətləndirmə modelləri əsasında müəyyən edilir. Müsbət ədalətli dəyəri olan törəmə alətlər aktivlərin tərkibində, mənfəət ədalətli dəyəri olanlar isə öhdəliklərin tərkibində əks etdirilir. Bu alətlərdən irəli gələn gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərlərdə, alətin xüsusiyyətindən asılı olaraq, ticarət qiymətli kağızlarından xalis gəlirlər/(zərərlər) və ya xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər) kimi əks etdirilir.

Digər maliyyə alətlərinin tərkibinə daxil olan törəmə alətlər bu hallarda ayrıca törəmə alətlər kimi tanınır və ədalətli dəyərle əks etdirilir ki, onların iqtisadi xüsusiyyətləri və riskləri əsas müqavilələrin xüsusiyyət və riskləri ilə sıx bağlı olmasın, əsas müqavilələrin özü isə ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmasın və ya mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilməsin. Əsas müqavilədən ayrılmış tərkibə daxil olan törəmə alətlər ticarət portfelinin tərkibində ədalətli dəyərle uçota alınır və bu zaman ədalətli dəyərdə bütün dəyişikliklər mənfəət və ya zərərdə əksini tapır.

Borc öhdəlikləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Qrupun üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər, digər borc öhdəlikləri və müştərilər qarşısında öhdəliklər daxildir. İlk tanınmadan sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərle, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə borclar silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Lizinqlər

Əməliyyat lizinqi – Bank lizinqə alan qismində

Lizinq obyektləri üzrə mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Qrupa ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği cari ilin mənfəətində əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Qrupun mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalırsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Qrupun daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (misal üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları üçün Bank hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin ilkin dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürəkli şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl cari ilin mənfəətində əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla alışı dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərq kimi ölçülür – digər ümumi gəlirin tərkibindən çıxarılır və konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat vasitəsilə bərpa edilmir, onların dəyərsizləşmədən sonra ədalətli dəyərinin artması digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir.

Borc alətləri Satış üçün mövcud olan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərinə əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır.

Faiz gəliri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda və zərərində əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda bərpa edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə investisiyaları

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər üçün Qrup dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmamasını qiymətləndirir. Dəyərsizləşmə zərərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut mövcud olanda, zərərin məbləği aktivin balans dəyəri ilə proqnozlaşdırılan gələcək pul hərəkətlərinin cari dəyəri arasındakı fərqə ölçülür. Aktivin balans dəyəri azaldılır və zərərin məbləği konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Əgər sonrakı ildə proqnozlaşdırılan dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində azalırsa, əvvəl tutulmuş məbləğlər konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda əks edilməlidir.

Kreditlərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Qrup girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- ▶ Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, Qrup aşağıda təsvir olunan maliyyə öhdəlikləri üçün tətbiq edilən eyni yanaşmadan istifadə edir;
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşirsə, Qrup, ilkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə, diskont edilmiş yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə dövr üzrə ehtiyat xərclərində restrukturizasiyadan əvvəlki balans dəyəri arasında fərqi tanıyır. Restrukturizasiyadan sonra kredit dəyərsizləşməsə, Qrup effektiv faiz dərəcəsini yenidən hesablayır.

Yeni şərtlər müəyyən ediləndə kreditin vaxtı keçmiş hesab olunmur. Bütün şərtlərin yerinə yetirilməsindən və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivləri (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- ▶ Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının müddəti başa çatmışdır;
- ▶ Qrup özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini “tranzit” razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- ▶ Qrup: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş və ya (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmüş, nə də özlündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Qrup aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu köçürmüş və aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini nə köçürməmiş, nə onları özlündə saxlamamış, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirsə, aktiv, Qrupun həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Köçürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Qrupdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiya (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiya və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Qrupun davam edən iştirakının həddi köçürülən aktivin Qrup tərəfindən geri alınacaq dəyərində bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı “put” opsiyanı (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiya və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Qrupun davam edən iştirakının həddi, köçürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyanın icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditor qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Maliyyə zəmanətləri

Adi fəaliyyətində Qrup akkreditivlər və zəmanətlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərlə “Digər öhdəliklər” maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlkin əks etdirmədən sonra Qrupun hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı mənfəət və ya zərərdə zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Faiz dərəcəsi zəmanətlərin məbləğinə effektiv faiz dərəcəsi metodunu nəzərə almadan tətbiq edilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının və Qrupun ofis və filialları olan və törəmə müəssisələri yerləşən ölkələrin qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qüvvədən düşmüş və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərərə təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Qrupun fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Cari və təxirə salınmış vergi mənfəət və ya zərərdə tanınır, lakin cari və təxirə salınmış vergi digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan maddələrə aiddirsə, cari və təxirə salınmış vergi də, müvafiq olaraq, digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır. Cari və təxirə salınmış vergi müəssisələrin birləşməsinin ilkin uçotundan irəli gələndə, vergi nəticəsi müəssisələrin birləşməsinin uçotuna daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, əmlak və avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Əmlak və avadanlıqlar (davamı)

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır və mövcud olduğu andan bu aktiv, o cümlədən tamamlanmamış tikinti üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən proqnozlaşdırılan istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	<i>İllər</i>
Binalar	20
Mebel və avadanlıq	4
Kompüterlər və digər avadanlıq	4
Nəqliyyat vasitələri	4
Digər avadanlıq	5
İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	6

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

İnvestisiya əmlakı

İnvestisiya əmlakı icarə gəlirinin əldə edilməsi və ya kapitalın artırılması üçün saxlanılan və Qrup tərəfindən fəaliyyətinin adi gedişində satılmaq üçün istifadə edilməyən və ya saxlanılmayan torpaq və ya bina və ya binanın bir hissəsidir. Gələcəkdə investisiya əmlakı kimi istifadə edilmək üçün tikilmiş və ya inkişaf etdirilmiş və ya yenidən inkişaf etdirilmiş əmlak da investisiya əmlakı kimi təsnif edilir.

İnvestisiya əmlakı ilk olaraq əməliyyat xərclərini də nəzərə almaqla maya dəyəri ilə tanınır və sonradan yığılmış köhnəlmə və yığılmış amortizasiya zərərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə uçota alınır. Məlumatların açıqlanması məqsədilə investisiya əmlakı hesabat dövrünün sonunda bazar vəziyyətini əks etdirən ədalətli dəyərle yenidən ölçülür. Qrupun investisiya əmlakının ədalətli dəyəri müxtəlif mənbələr, o cümlədən tanınmış və münasib peşəkar ixtisası olan, analoji yer və kateqoriyadan olan əmlakın qiymətləndirilməsində son vaxtlar təcrübə toplamış müstəqil qiymətləndiricilərin hesabatları əsasında müəyyən edilir.

Əldə edilmiş icarə gəliri maliyyə nəticələri haqqında hesabatda qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlirin tərkibində göstərilir. İnvestisiya əmlakının ədalətli dəyərində dəyişikliklərdən irəli gələn gəlir və zərərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda uçota alınır və qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlirin və ya xərclərin tərkibində təqdim edilir.

Sonrakı xərclər yalnız onlarla bağlı gələcək iqtisadi faydaların Qrupa daxil olması ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə kapitallaşdırılır. Bütün digər təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildikcə xərclərə silinir. İnvestisiya əmlakından mülkiyyətçi istifadə edərsə, bu əmlak bina və avadanlıqlara yenidən təsnif edilir və onun yenidən təsnifləşdirmə tarixinə balans dəyəri ehtimal edilən dəyərə çevrilir.

Qudvil

Müəssisələrin birləşməsi zamanı alınmış qudvil köçürülmüş vəsaitin investisiya obyektinin alınmış xalis müəyyən edilə bilən aktivləri və qəbul edilmiş öhdəliklərindən artıq məbləğini əks etdirən dəyərle ölçülür. Törəmə müəssisənin alınması üzrə qudvil “Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər”ə daxil edilir. Asılı şirkətin alınması üzrə qudvil asılı şirkətlərə investisiyalara daxil edilir. İlk tanımadan sonra qudvil hər hansı yığılmış dəyərsizləşmə zərərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə ölçülür.

Hadisələr və ya şəraitin dəyişməsi balans dəyərinin dəyərsizləşmə bilməsini göstərsə, qudvil ildə bir dəfə və ya daha tez-tez dəyərsizləşmə baxımından nəzərdən keçirilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qudvil (davamı)

Dəyərsizləşmə testinin aparılması məqsədilə, müəssisələrin birləşməsi zamanı əldə edilmiş qudvil satın alma tarixindən etibarən Qrupun birləşmənin sinerjilərindən faydalanması gözlənilən hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidə və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər qruplarına, həmin vahidlərə satın alınan müəssisənin digər aktiv və öhdəliklərinin aid edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq aid edilir. Qudvilin aid edildiyi hər bir vahid və ya vahidlər qrupu:

- ▶ Qrupun daxilində daxili idarəetmə məqsədləri üçün qudvilin monitrinqi aparılan ən aşağı səviyyədir; və
- ▶ 8 sayılı “Əməliyyat seqmentləri birləşdirildikdən əvvəl” adlı MHBS-də müəyyən edilən əməliyyat seqmentindən böyük deyil.

Dəyərsizləşmə qudvilin aid olduğu bir pul vəsaitlərini yaradan vahidin (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər qrupunun) bərpa edilə bilən dəyərini qiymətləndirməklə müəyyən edilir. Pul vəsaitlərini yaradan vahidin (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər qrupunun) bərpa edilə bilən dəyəri balans dəyərindən aşağıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri tanınır. Qudvilə aid olan dəyərsizləşmə zərərləri gələcək dövrlərdə qaytarıla bilməz.

Qudvil olmayan qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər bank lisenziyası, digər lisenziyalar və kompüter proqramlarından ibarətdir.

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. Şirkətlərin birləşməsi çərçivəsində alınmış qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərə bərabərdir. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır.

Bank lisenziyası müəssisələrin birləşməsi vasitəsilə əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlə təmsil olunur və onun istifadə müddəti qeyri-müəyyəndir.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə amortizasiya hesablanmır və bunlar ən azından hər maliyyə ilinin sonunda qeyri-maddi aktivin dəyərsizləşmə biləcəyinin əlamətləri olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üçün amortizasiya dövrü və metodlarına ən azından hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Ehtiyatlar

Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunmasının ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ehtimal edilə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Qrup işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sisteminə malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Qrup əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhmdar kapitalı

Səhmdar kapitalı

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Səhmdar kapitalı (davamı)

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal edildəndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlir Bank tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal edildəndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Xərclər çəkildikcə tanınır. Gəlirin və ya xərcin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Qrup maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır. Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərinə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiya gəliri və xərci

Qrup haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi xidmətlərdən əldə edir. Haqq və komissiya gəlirinə xidmətlər göstərildikcə gəlir kimi tanınan nağd valyuta ilə əməliyyatlar, pul çıxarma haqları və müştəri hesablarının xidmətləri üzrə haqlar daxildir. Haqq və komissiya xərclərinə dokumentar əməliyyatlar (akkreditivlər və zəmanətlər), brokerlərə ödənilən xidmət haqları, depozitari xərcləri və valyutanın alışı/satışı xərcləri aiddir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər cari ilin mənfəətində “Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir – Məzənnə fərqi” maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nın həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xərcləri çıxmaqla gəlirlərə daxil edilir.

Hesabat tarixində funksional valyutası Bankın təqdimat valyutasından fərqi olan Qrupun törəmə müləssisələrinin aktivləri və öhdəlikləri hesabat tarixində qüvvədə olan məzənnə ilə, onların mənfəət və ya zərər haqqında hesabatı isə il üzrə hesablanmış orta məzənnə dərəcələri ilə AZN-ə çevrilir. Çevirmə zamanı yaranan məzənnə fərqləri konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Xarici valyutanın çevrilməsi (davamı)

Bank bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün 31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə olan aşağıdakı xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
1 ABŞ dolları	AZN 1.5594	AZN 0.7844
1 avro	AZN 1.7046	AZN 0.9522
1 gürcü laris	AZN 0.6511	AZN 0.4244
1 Türk lirəsi	AZN 0.5358	AZN 0.3381

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları buraxıldığı tarixə qədər buraxılmış, lakin qüvvəyə minməmiş standartlar aşağıda təqdim olunur. Qrup bu standartlar qüvvəyə mindikdə onları (uyğundursa) qəbul etmək niyyətindədir.

9 sayılı MHBS “Maliyyə alətləri”

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı “Maliyyə alətləri” adlı MHBS-nin yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya maliyyə alətləri layihəsinin bütün mərhələlərini əks etdirir və 39 sayılı “Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə” adlı MUBS-u və 9 sayılı MHBS-nin bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərəsizləşmə və hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Retrospektiv qaydada tətbiq edilməsi tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil. İlk dəfə tətbiq etmənin tarixi 1 fevral 2015-ci il tarixindən əvvəl olduğu halda 9 sayılı MHBS-nin əvvəlki (2009, 2010 və 2013-cü illərin) versiyalarının erkən tətbiqinə icazə verilir. 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsi Qrupun maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə təsir edəcək, lakin Qrupun maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsinə heç bir təsir göstərməyəcək.

15 sayılı MHBS “Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər”

15 sayılı MHBS 2014-cü ilin may ayında buraxılmış və müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirlərə tətbiq ediləcək 5 mərhələli modeli tətbiq edir. “İcarələr” adlı 17 sayılı MUBS-un əhatə dairəsində icarə müqavilələri, “Sığorta müqavilələri” adlı 4 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsində sığorta müqavilələri və “Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçülmə” adlı 39 sayılı MUBS-un (və ya “Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS, erkən tətbiq edildikdə) əhatə dairəsində maliyyə alətləri və digər müqavilə hüquqları və öhdəliklərindən irəli gələn gəlirlər 15 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsinə daxil olmur və müvafiq standartla idarə edilir.

15 sayılı MHBS-yə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır. 15 sayılı MHBS-nin prinsipləri gəlirlərin ölçülməsi və tanınmasına daha strukturlu yanaşmanın tətbiqini təmin edir.

Gəlirlər üzrə yeni standart bütün müəssisələrə tətbiq edilir və MHBS-nin gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələblərini əvəz edir. Standart 1 yanvar 2017-ci il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Bank hazırda 15 sayılı MHBS-nin təsirini qiymətləndirir və yeni standartı tələb edilən tarixdə qəbul etməyi planlaşdırılır.

11 sayılı MHBS (Düzəlişlər): “Birgə layihələr: İştirak paylarının əldə edilməsinin uçotu”

11 sayılı MHBS-yə düzəlişlər tələb edir ki, birgə operatorun fəaliyyəti ilə bağlı olan birgə əməliyyatda iştirak payının əldə edilməsinin uçota alan birgə operator 3 sayılı MHBS-nin müəssisələrin birləşməsinin uçota alınmasına dair müvafiq prinsiplərini tətbiq etsin. Düzəlişlər həmçinin göstərir ki, birgə əməliyyatda birgə nəzarəti saxlamaqla əlavə iştirak payı əldə edildiyi halda həmin birgə əməliyyatda əvvəlki iştirak payı yenidən ölçülmür. Əlavə olaraq, 11 sayılı MHBS-yə, birgə nəzarəti paylaşan tərəflər, o cümlədən hesabat verən müəssisə, eyni yekun nəzarət edən tərəfin ümumi nəzarəti altında olarsa, bu düzəlişlərin tətbiq edilmədiyini göstərən istisnalar əlavə edilmişdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər (davamı)

Düzəlişlər birgə əməliyyatda ilkin iştirak payının əldə edilməsi və həmin birgə əməliyyatda əlavə iştirak paylarının əldə edilməsinə tətbiq edilir və 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə perspektiv qaydada tətbiq edilir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Bu düzəlişlərin Qrupa təsiri gözlənilmir.

16 sayılı MUBS-a və 38 sayılı MUBS (Düzəlişlər): “Münasib köhnəlmə və amortizasiya metodlarına aydınlığın gətirilməsi”

Düzəlişlər 16 sayılı MUBS-un və 38 sayılı MUBS-un aşağıdakı prinsipinə aydınlıq gətirir: gəlirlər aktivin istifadəsi vasitəsilə sərf edilmiş iqtisadi faydaların deyil, biznesin (aktivin daxil olduğu) həyata keçirilməsindən əldə edilən iqtisadi faydaların sxemini əks etdirir. Nəticədə, gəlirlərə əsaslanan metod əmlak, qurğu və avadanlıq üzrə köhnəlmənin hesablanması üçün istifadə edilə bilməz və yalnız çox məhdud hallarda qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya hesablamaq üçün istifadə edilə bilər. Düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə perspektiv qaydada tətbiq edilir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Qrup uzunmüddətli aktivlər üzrə amortizasiya hesablamaq üçün gəlirlərə əsaslanan metoddan istifadə etmir, buna görə də bu düzəlişlərin Qrupa təsir göstərməsi gözlənilmir.

27 sayılı MUBS (Düzəlişlər): “Ayrıca maliyyə hesabatlarında kapital metodu”

Düzəlişlər müəssisələrə ayrıca maliyyə hesabatlarında törəmə müəssisələri, birgə müəssisələr və asılı müəssisələrə investisiyaları kapital metodundan istifadə etməklə uçota almağa icazə verir. MHBS-i artıq tətbiq edən və ayrıca maliyyə hesabatlarında kapital metoduna keçməyi qərara alan müəssisələr belə dəyişikliyi retrospektiv qaydada tətbiq etməlidir. Ayrıca maliyyə hesabatlarında kapital metodundan istifadə etməyi qərara alan, MHBS-i ilk dəfə tətbiq edən müəssisələr bu metodu MHBS-yə keçid tarixindən tətbiq etməlidir. Düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Qrup hazırda ayrıca maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı bu düzəlişləri tətbiq edib-etməmək məsələsini nəzərdən keçirir. Bu düzəlişlərin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri olmayacaq.

10 sayılı MHBS-yə və 28 sayılı MUBS-a düzəlişlər: “İnvestor və onun asılı tərəfi və ya birgə müəssisəsi arasında satışlar və ya aktivlərin yarıdırılması”

Bu düzəlişlər asılı tərəfə və ya birgə müəssisəyə yatırılan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı 10 sayılı MHBS-nin və 28 sayılı MUBS-un tələbləri arasında məlum uyğunsuzluğa aiddir. Düzəlişlər göstərir ki, investor 3 sayılı MHBS-də müəyyən edildiyi kimi investor və onun asılı tərəfi və ya birgə müəssisəsi arasında biznes təşkil edən aktivlərin satılması və ya yarıdırılması üzrə tam gəliri və ya zərəri tanıyır. Keçmiş törəmə müəssisədə saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərle yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmaın investorların həmin keçmiş törəmə müəssisədəki payları mülqabilində tanınır. Düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərdə baş vermiş əməliyyatlara perspektiv qaydada tətbiq edilir. Erkən tətbiqə yol verilir.

1 sayılı MUBS “Açıqlama təşəbbüsü” (Düzəlişlər)

1 sayılı “Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” MUBS-a düzəlişlər 1 sayılı MUBS-un tələblərini əhəmiyyətli dəyişmədən izah edir. Düzəlişlər aşağıdakıları izah edir:

- ▶ 1 sayılı MUBS-da əhəmiyyətli tələbləri;
- ▶ Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xüsusi sətir elementləri bir-birindən ayrılmalıdır;
- ▶ Müəssisələr maliyyə hesabatlarında təqdim etdikləri qeydlərin ardıcılığını öz ixtiyarlarına görə seçə bilər;
- ▶ Kapital metodundan istifadə etməklə uçota alınmış asılı müəssisələrin və birgə müəssisələrin digər ümumi gəlirdə payı ümumi şəkildə, bir sətir elementi kimi təqdim edilməli və mənfəət və ya zərərdə sonradan yenidən təsnif ediləcək və ya edilməyəcək maddələr arasında təsnifləşdirilməlidir.

Bundan əlavə, düzəlişlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda və mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat(lar)da əlavə aralıq nəticələr təqdim ediləndə tətbiq edilən tələbləri izah edir. Bu düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Erkən tətbiqetməyə yol verilir. Bu düzəlişlərin Qrupa təsir göstərməsi gözlənilmir.

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərhlər (davamı)

16 sayılı MHBS “İcarə”

2016-cı ilin yanvar ayında MUBSK qüvvəyə minmə tarixi 1 yanvar 2019-cu il olan, “İcarə” adlı 16 sayılı MHBS buraxmışdır. 16 sayılı MHBS bir çox icarələrin maliyyə icarələrinin hal-hazırda 17 sayılı MUBS-a uyğun olaraq uçota alınmasına bənzər qaydada bir çox icarələrin standart çərçivəsində uçotunu təmin edir. İcarə üzrə balans hesabatında aktivlərdən “istifadə etmə hüququ” və müvafiq maliyyə öhdəliyi tanınır. İcarənin müddəti ərzində aktiv amortizasiya edilməli və maliyyə öhdəliyi amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülməlidir. İcarənin uçotu əsasən 17 sayılı MUBS-da olduğu kimi qalır. Qrup hal-hazırda 16 sayılı MHBS-nin maliyyə hesabatlarına təsirini dəyərləndirir.

12 sayılı MUBS “Mənfəət vergisi”

2016-cı ilin yanvar ayında MUBSK “Mənfəət vergisi” adlı 12 sayılı MUBS-a düzəlişlər buraxmışdır. Bu düzəlişlər təcrübədə rastlanan fərqliliklə bağlı məsələləri həll etmək məqsədilə ədalətli dəyərle ölçülən borc alətləri ilə əlaqədar təxirə salınmış vergi aktivlərinin uçot qaydalarını və realizasiya olunmamış zərərler üzrə təxirə salınmış aktivlərin tanınmasını izah edir. Müləssisələr 1 yanvar 2017-ci tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərdə düzəlişləri tətbiq etməlidir. Erkən tətbiq edilməyə icazə verilir. Bu düzəlişlərin qrupa hər hansı təsiri gözlənilmir.

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları

Qrupun rəhbərliyi tərəfindən uçot qaydalarının tətbiq edilməsi zamanı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələr çıxarılmış və proqnozlar verilmişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini nəzərdə tutan müxtəlif qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin məlumatlar mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur.

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Qrup müntəzəm qaydada kreditlərinin və debitor borclarının dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda Qrup dəyərsizləşmə zərərlərinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Qrup qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfi dəyişikliklərə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərlərin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Qrup cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir.

Qrup kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərinə nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərdən düşməsi üçün ehtiyatın münasibliyini nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərinə nəzarət edir. Girovların qiymətləndirilməsi bazarda mövcud olan oxşar girovların təhlili əsasında həyata keçirilir.

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları (davamı)

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivləri

Təxirə salınmış vergi aktivləri bütün istifadə edilməmiş vergi zərərlərinin istifadəsi ilə əlaqədar vergi tutulan mənfəətin mövcudluğu baxımından, bütün istifadə edilməmiş vergi zərərləri üçün əks etdirilir. Təxirə salınmış vergi aktivlərinin əks etdiriləcək məbləğini müəyyən etmək məqsədilə rəhbərlikdən gələcək verginin planlaşdırılması strategiyaları ilə birlikdə gələcək vergi tutulan mənfəətin vaxtı və səviyyəsi əsasında əhəmiyyətli qiymətləndirmələrin verilməsi tələb olunur. Faktiki nəticələr bu qiymətləndirmələrdən fərqlənsə və ya gələcək dövrlərdə bu qiymətləndirmələrdə düzəlişlər edilmədikənsə, maliyyə vəziyyəti, əməliyyatların nəticələri və pul vəsaitlərinin hərəkətinə mənfi təsir göstərilə bilər. Gələcək istifadənin qiymətləndirilməsi təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyərini azaltmaq zərurətini göstərsə, bu azaldılma konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərərdə əks etdirilməlidir.

Qudvilin və bank lisenziyasının dəyərsizləşməsi

Qrup ən azından hər il qudvilin dəyərsizləşib-dəyərsizləşmədiyini müəyyən edir. Bunun üçün qudvilin aid olduğu pul vəsaitlərini yaradan vahidin istifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi tələb olunur. İstifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi məqsədilə Qrup pul vəsaitlərini yaradan vahiddən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin etməli və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskont edilmiş dəyərini hesablamaq üçün münasib diskont dərəcəsini seçməlidir. 31 dekabr 2015-ci il tarixində qudvilin balans dəyəri 3,885 min AZN (2014-cü il: sıfır) olmuşdur. Daha ətraflı məlumat 13-cü Qeyddə təqdim edilir.

Bank lisenziyasının bərpa edilə bilən dəyəri, dəyərsizləşmə əlamətinin mövcud olub-olmamasından asılı olmayaraq, hər il ölçülür. Bunun üçün qudvilin aid olduğu pul vəsaitlərini yaradan vahidin istifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi tələb olunur. İstifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi məqsədilə Qrup pul vəsaitlərini yaradan vahiddən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin etməli və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskont edilmiş dəyərini hesablamaq üçün münasib diskont dərəcəsini seçməlidir. Hər hesabat dövrünün sonunda Qrup qeydi-maddi aktivin istifadə müddətini qeyri-müəyyən kimi təsnif etmək qərarını yenidən nəzərdən keçirir və təsdiqləyir. Hadisə və ya vəziyyətlər istifadə müddətinin qeyri-müəyyən olduğunu artıq təsdiq etməyəndə, qeyri-müəyyən istifadə müddətindən məhdud istifadə müddətinə dəyişiklik 8 sayılı MUBS əsasında uçot təxminində dəyişiklik kimi uçota alınır. Həmin MUBS bu cür dəyişiklikləri perspektiv qaydada tanımağı tələb edir. Bundan əlavə, qeyri-maddi aktivin istifadə dəyərinin qeyri-müəyyən istifadə müddəti kimi yenidən qiymətləndirilməsi aktivin dəyərsizləşə biləcəyinin bir göstəricisidir. 31 dekabr 2015-ci il tarixində bank lisenziyasının balans dəyəri 45,045 min AZN (2014: sıfır) olmuşdur. Daha ətraflı məlumat 13-cü Qeyddə təqdim edilir.

5. Müləssisələrin birləşməsi

TAIB Yatırım Bankın alınması

27 yanvar 2015-ci il tarixində Bank TAIB Yatırım Bank A.Ş.-nin səsvermə hüququnu verən adi səhmlərinin 79.92%-nin alınmasını tamamlamışdır. Bundan əlavə Bank bir səhmdarın saxladığı səsvermə hüququnu verən səhmlərin 20.00%-nin alınması üçün kol opsiyonu əldə etmişdir. Azlıq payının sahibi olan bu səhmdar həmçinin bu səsvermə hüququnu verən səhmlərin 20.00%-i üzrə put opsiyonu əldə etmişdir. Opsiyon 30 oktyabr 2015-ci ildə yerinə yetirilmişdir. Əməliyyat 23 dekabr 2015-ci il tarixində Türkiyə Respublikasının Bank Nizamlaması və Nəzarət Agentliyi (“BNNA”) tərəfindən qeydiyyatla alınmışdır. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-də səs hüququ verən ümumi səhmlərin 99.92%-ni saxlayırdı.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə müləssisələrin birləşməsinin uçotu tamamlanmışdır. Alış qiymətini bölüşdürərkən Bank qeyri-müəyyən istifadə müddətli qeyri-maddi aktiv olan bank lisenziyasını (“Lisenziya”) müəyyən etdi. Lisenziyanın ədalətli dəyəri hesablanaraq, 27,978 min AZN məbləğində müəyyən edildi (Qeyd 13). Lisenziya PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-nin ayrıca maliyyə hesabatlarında uçota alınmır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Müəssisələrin birləşməsi (davamı)

TAIB Yatırım Bankın alınması (davamı)

Satınalma tarixində müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəliklərin və yaranan qudvilin ədalətli dəyəri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Alış zamanı tanınmış ədalətli dəyər</i>
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	371
Müştərilərə verilmiş kreditlər	15,570
Satış üçün mövcud investisiya qiymətli kağızları	587
Əmlak və avadanlıq (Qeyd 12)	97
Qeyri-maddi aktivlər (Qeyd 13)	28,042
Digər aktivlər	1,041
	45,708
Borc öhdəlikləri	2,194
Pul bazarları	366
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri (Qeyd 19)	4,497
Digər maliyyə öhdəlikləri	45
Digər öhdəliklər və ehtiyatlar	623
	7,725
Cəmi müəyyən edilə bilən xalis aktivlər	37,983
Qeyri-nəzarət payları	97
Satınalmadan əmələ gələn qudvil (Qeyd 13)	2,413
Alış üçün köçürülmüş vəsait	40,299

2,413 min AZN məbləğində qudvil satınalmadan gözlənilən sinerjilərin dəyərindən ibarətdir. Tanınmış qudvilin mənfəət vergisi məqsədləri üçün gəlirdən çıxılması gözlənilmir.

Alış tarixindən etibarən PAŞA Yatırım Bankası A.Ş. 9,855 min AZN məbləğində faiz gəlirini, 582 min AZN məbləğində qeyri-faiz gəlirini və 4,517 min AZN məbləğini Bankın vergidən əvvəlki xalis mənfəətinə yatırmışdır.

Törəmə müəssisənin satın alınması üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti

Satınalma üzrə əməliyyat xərcləri (Qeyd 24)	(1,610)
Törəmə müəssisə ilə alınmış xalis pul vəsaitləri (invesisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkətinə daxil edilmişdir)	371
Ödənilmiş pul vəsaitləri	(40,299)
Xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti	(41,538)

1,610 AZN məbləğində əməliyyat məsrəfləri xərclərə silinmiş və digər əməliyyat xərclərinə daxil edilmişdir.

6. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>31 dekabr 2015-ci il</i>	<i>31 dekabr 2014-cü il</i>
Kassada olan pul vəsaitləri	116,763	69,993
ARMB, GMB və TRMB-də cari hesablar	199,708	16,321
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	335,481	222,734
Kredit təşkilatlarında müddəti 90 günədək olan müddətli depozitlər	369,354	38,932
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,021,306	347,980

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (davamı)

Digər kredit təşkilatlarında cari hesablara rezident və qeyri-rezident bankda, müvafiq olaraq, 554 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: 2,603 min AZN) və 643 min AZN məbləğində faiz hesablanan müxbir hesabların qalıqları və rezident və qeyri-rezident banklarda, müvafiq olaraq, 7,462 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: 972 min AZN) və 326,822 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: 219,159 min AZN) məbləğində faiz hesablanmayan müxbir hesabların qalıqları daxildir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Qrup iki rezident bankda və yeddi qeyri-rezident bankda müddəti 2016-cı ilin mart ayında başa çatan və illik faiz dərəcəsi 0.13%-13.00% olan 369,354 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: müddəti 2015-ci ilin mart ayında başa çatan və illik faiz dərəcəsi 0.04%-11.00% olan 38,9325 AZN) məbləğində müddətli depozit yerləşdirmişdir.

7. Ticarət qiymətli kağızları

Ticarət qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	İllik faiz dərəcəsi	Balans dəyəri	İllik faiz dərəcəsi	Balans dəyəri
Maliyyə institutlarının iqtisadları	9.75%-14.00%	26,468	9%-14%	14,626
Korporativ istiqrazlar	9.00%	19,770	9%-11%	13,973
Ticarət qiymətli kağızları		46,238		28,599

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank marketmeyker xidmətlərini göstərmiş və üç (2014-cü il: yeddi) yerli şirkətin 46,238 min AZN (2014-cü il: 28,599 min AZN) qiymətli kağızlarını almışdır.

2015-ci ilin dekabr ayında Bankın rəhbərliyi ədalətli dəyəri 7,609 min AZN olan ticarət qiymətli kağızlarını emitentin maliyyə vəziyyəti pisləşdiyinə görə investisiya qiymətli kağızlarının kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına daxil edilməsini qərara almışdır.

8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Banklarda müddətli depozitlər	92,261	39,277
Banklara verilmiş kreditlər	23,386	21,621
ARMB, GMB və TRMB-də məcburi ehtiyatlar	19,196	5,620
Məhdudiyyət qoyulmuş depozitlər	3,832	6,173
	138,675	72,691
Çıxılın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat (Qeyd 22)	(780)	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	137,895	72,691

31 dekabr 2015-ci il tarixinə banklardakı müddətli depozitlərin müddəti 2016-cı ilin yanvar ayı ilə 2017-ci ilin noyabr ayı arasında (31 dekabr 2014-cü il: 2015-ci ilin fevral ayı ilə 2015-ci ilin iyun ayı arasında) tamamlanır və effektiv illik faiz dərəcələri illik 0.02%-12.5 (31 dekabr 2014-cü il: illik 3%-10%) təşkil edir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Qrupun dörd rezident kommersiya bankına (31 dekabr 2014-cü il: altı resident kommersiya bankına) verilmiş, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddəti 2017-ci ilin may ayında (31 dekabr 2014-cü il: 2015-ci ilin noyabr ayı) başa çatan və illik faiz dərəcəsi 7.5%-16% (31 dekabr 2014-cü il: 7.5%-12%) olan 23,386 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: 21,621 min AZN) məbləğində ödənilməmiş təminatlı kreditləri olmuşdur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər (davamı)

Azərbaycan Respublikasında kredit təşkilatları müştərilərdən, müvafiq olaraq, yerli və xarici valyuta ilə cəlb etdikləri vəsaitlərin əvvəlki ay üzrə orta səviyyəsinin ARMB-də illik 0.5% (2014-cü il: 2%) dərəcəsində faiz qazandırmayan pul depozitini (məcburi ehtiyat) saxlamalıdır. Gürcüstan Respublikasında kredit təşkilatları müştərilərdən, müvafiq olaraq, Gürcüstan laris və xarici valyuta ilə cəlb edilmiş vəsaitlərin müvafiq iki həftəlik müddət üzrə orta səviyyəsinin 10% və 15% dərəcəsində faiz qazandıran məcburi pul depozitini saxlamalıdır. Türkiyə Respublikasında kredit təşkilatları TRMB-nin 2005/1 sayılı “Ehtiyat depozitləri haqqında qərar”ına uyğun olaraq TRMB-də Türk lirəsi və xarici valyuta öhdəlikləri üçün Türk lirəsi, ABŞ dolları, Avro və qızıl ehtiyat depozitlərini faiz qazanmaqla saxlayırlar.

9. İnvestisiya qiymətli kağızları

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	Balans dəyəri	Nominal dəyər	Balans dəyəri	Nominal dəyər
Türkiyə hökumətinin istiqrazları	5,154	5,090	–	–
Maliyyə təşkilatlarının istiqrazları	306	300	7,179	7,151
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	236	235	18,163	18,000
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	–	–	155,210	154,585
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə istiqrazları	–	–	3,464	3,454
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə çekləri	–	–	22,660	22,566
Maliyyə təşkilatlarının depozit sertifikatları	–	–	1,619	1,619
Korporativ istiqrazlar	–	–	1,172	1,139
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	5,696	5,625	209,467	208,514

Bu qiymətli kağızların illik nominal faiz dərəcələri və ödəmə tarixləri belə olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	%	Ödəniş tarixi	%	Ödəniş tarixi
Türkiyə hökumətinin istiqrazları	10.80%	noyabr 2016	–	–
Maliyyə təşkilatlarının istiqrazları	8.79%	aprel 2016	9.00%-14.00%	yanvar 2015 – may 2018
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	3.59%	may 2016	3.25%-5.00%	may 2015 – may 2017
Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	–	–	3.00%	may 2016 – dekabr 2023
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə istiqrazları	–	–	4.34%-7.10%	yanvar 2015 – avqust 2015
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə çekləri	–	–	7.43%-8.00%	mart 2016 – avqust 2016
Maliyyə təşkilatlarının depozit sertifikatları	–	–	5.25%	yanvar 2015
Korporativ istiqrazlar	–	–	9.00%	dekabr 2017

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları (davamı)

Kreditlər və debitor borcları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə istiqrazları	25,209	–
Maliyyə təşkilatlarının istiqrazları	23,660	–
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə çekləri	15,319	–
GMB-nin depozit sertifikatları	9,979	–
Maliyyə təşkilatlarının depozit sertifikatları	7,946	–
Korporativ istiqrazlar	5,790	–
Kreditlər və debitor borcları	87,903	–

1 iyul 2015-ci il tarixində PAŞA Bank Georgia SC-nin Aktiv və Passivlər Komitəsi, 2015-ci ildə Gürcüstanda fəal bazar olmadığını görə, PAŞA Bank Georgia SC-nin müəyyən investisiya qiymətli kağızlarını satış üçün mövcud olan kateqoriyasından kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif etmək qərarını vermişdir. Bankda hər hansı bir qiymətli kağızın ödəmə müddəti tamamlandıqdan əvvəl satılması halları olmamışdır. Bankın qiymətləndirmələrinə görə, dəyişən bazar şəraitlərini nəzərə almaqla onun gələcəkdə qiymətli kağızları satmaq niyyəti yoxdur və onlar müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddətin sonunadək saxlanacaq. Satış üçün mövcud olan qiymətli kağızların yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyəri 43,912 min AZN olmuşdur.

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Hüquqi şəxslər	823,212	506,551
Fiziki şəxslər	126,636	67,091
Müştərilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	949,848	573,642
Çıxılsın – dəyərsizləşmə ehtiyatı (Qeyd 22)	(47,698)	(34,767)
Müştərilərə verilmiş kreditlər (xalis)	902,150	538,875

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın siniflər üzrə təhlili:

	Hüquqi şəxslərə kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər	Cəmi
31 dekabr 2015-ci il			
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(23,313)	(1,893)	(25,206)
Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə	(18,814)	(3,678)	(22,492)
	(42,127)	(5,571)	(47,698)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	31,673	4,582	36,255

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

	<i>Hüquqi şəxslərə kreditlər</i>	<i>Fiziki şəxslərə kreditlər</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2014-cü il			
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(27,971)	(164)	(28,135)
Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə	(6,431)	(201)	(6,632)
	(34,402)	(365)	(34,767)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxıldıqdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	60,936	767	61,703

Kreditlər Azərbaycanda aşağıdakı sənaye sektorlarında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir:

	<i>31 dekabr 2015-ci il</i>	<i>31 dekabr 2014-cü il</i>
Ticarət və xidmət	327,626	268,315
İstehsal	167,224	63,395
Fiziki şəxslər	126,636	67,091
Tikinti	101,295	72,094
Qeyri-bank kredit təşkilatları	84,344	21,420
Kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi	48,795	35,504
Dağ-mədən	30,239	16,110
Nəqliyyat və telekommunikasiya	26,281	15,695
Enerji	16,513	7,511
Lizinq	14,994	5,288
Digər	5,901	1,219
Cəmi kreditlər (ümumi)	949,848	573,642

31 dekabr 2015-ci il tarixinə 5 ən iri müştəryə verilmiş kreditlər (31 dekabr 2014-cü il: 5 müştəri) 215,005 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: 155,677 min AZN) təşkil etmiş, bu da Qrupun kapitalının 5%-dən artıqdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatın il üzrə fərdi dəyərsizləşmə ehtiyatları tanınmış kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəliri 3,718 min AZN (2014-cü il: 7,629 min AZN) təşkil etmişdir.

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilmişdir.

Alınmış girovların əsas növləri aşağıdakılardır:

- Müəssisələrə verilmiş kreditlərin verilməsi üçün daşınmaz əmlak, mal-materiallar və ticarət debitor borcları;
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər, yaşayış mülkləri üzrə girovlar.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərinə nəzarət edir, müvafiq razılaşmalara uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın adekvatlığını nəzərdən keçirərək əldə edilmiş girovun bazar dəyərinə nəzarət edir.

11. İnvestisiya əmlakı

2011-ci ildə Bank investisiya əmlakı kimi 2,000 min AZN məbləğində torpaq almış, bu da aktivin dəyərinin uzunmüddətli perspektivdə artması məqsədilə saxlanılmışdır. 31 dekabr 2015-ci ildə bu investisiya əmlakının ədalətli dəyəri 1,668 min AZN (2014-cü il: 2,342 min AZN) olmuşdur. Bərpa edilə bilən məbləğdə azalmaya görə Bank 31 dekabr 2015-ci il tarixinə 332 min AZN məbləğində (31 dekabr 2014-cü il: sıfır) dəyərsizləşmə tanımışdır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət belə olmuşdur:

	<i>Torpaq</i>	<i>Binalar</i>	<i>Mebel və avadanlıq</i>	<i>Kompüter- lər və digər avadanlıq</i>	<i>Nəqliyyat vasitələri</i>	<i>Digər avadanlıq</i>	<i>İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Tamamlan- mamış tikinti</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri									
31 dekabr 2013-cü il	–	6,774	5,135	4,081	1,120	471	1,549	–	19,130
Əlavə olunmalar	415	328	877	874	103	23	–	3,851	6,471
Silinmələr	–	(1,531)	(27)	(137)	(268)	(6)	–	–	(1,969)
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	(22)	(27)	(18)	(6)	(58)	–	(131)
31 dekabr 2014-cü il	415	5,571	5,963	4,791	937	482	1,491	3,851	23,501
Müəssisələrin birləşməsi vasitəsilə əlavə olunma	–	–	97	–	–	–	–	–	97
Əlavə olunmalar	–	–	634	2,861	311	28	2	–	3,836
Silinmələr	–	(1,464)	(164)	(930)	(174)	(9)	–	–	(2,741)
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	509	539	53	102	433	–	1,636
Köçürmələr	–	–	2,139	770	–	–	942	(3,851)	–
31 dekabr 2015-ci il	415	4,107	9,178	8,031	1,127	603	2,868	–	26,329
Yığılmış kəhnəlmə									
31 dekabr 2013-cü il	–	(326)	(1,920)	(1,432)	(637)	(110)	(316)	–	(4,741)
Kəhnəlmə xərci	–	(332)	(1,165)	(942)	(235)	(95)	(307)	–	(3,076)
Silinmələr	–	62	26	137	235	2	–	–	462
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	23	29	19	4	23	–	98
31 dekabr 2014-cü il	–	(596)	(3,036)	(2,208)	(618)	(199)	(600)	–	(7,257)
Kəhnəlmə xərci	–	(253)	(1,461)	(1,148)	(175)	(97)	(311)	–	(3,445)
Silinmələr	–	113	155	671	174	7	–	–	1,120
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	(254)	(312)	(22)	(48)	(260)	–	(896)
31 dekabr 2015-ci il	–	(736)	(4,596)	(2,997)	(641)	(336)	(1,172)	–	(10,478)
Xalis balans dəyəri									
31 dekabr 2015-ci il	415	3,371	4,582	5,034	486	267	1,696	–	15,851
31 dekabr 2014-cü il	415	4,975	2,927	2,583	319	284	890	3,851	16,244
31 dekabr 2013-cü il	–	6,448	3,215	2,649	483	361	1,233	–	14,389

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər

Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Qudvil</i>	<i>Bank lisenziyası</i>	<i>Lisenzyalar</i>	<i>Kompüter proqramı</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri					
31 dekabr 2013-cü il	–	–	2,337	2,692	5,029
Əlavə olunmalar	–	–	631	407	1,038
Silinmələr	–	–	(267)	(98)	(365)
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	(23)	(7)	(30)
31 dekabr 2014-cü il	–	–	2,678	2,994	5,672
Müəssisələrin birləşməsi vasitəsilə əlavə olunmalar (Qeyd 5)	2,413	27,978	–	64	30,455
Əlavə olunmalar	–	–	2,085	2,302	4,387
Silinmələr	–	–	(389)	(429)	(818)
Kəçürmələr	–	–	990	(990)	–
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	1,472	17,067	111	639	19,289
31 dekabr 2015-ci il	3,885	45,045	5,475	4,580	58,985
Yığılmış amortizasiya					
31 dekabr 2013-cü il	–	–	(257)	(783)	(1,040)
Amortizasiya xərci	–	–	(465)	(164)	(629)
Silinmələr	–	–	57	59	116
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	5	2	7
31 dekabr 2014-cü il	–	–	(660)	(886)	(1,546)
Amortizasiya xərci	–	–	(457)	(440)	(897)
Silinmələr	–	–	222	198	420
Kəçürmələr	–	–	(455)	455	–
Xarici valyutanın çevrilməsindən fərq	–	–	(23)	(209)	(232)
31 dekabr 2015-ci il	–	–	(1,373)	(882)	(2,255)
Xalis balans dəyəri					
31 dekabr 2015-ci il	3,885	45,045	4,102	3,698	56,730
31 dekabr 2014-cü il	–	–	2,018	2,108	4,126
31 dekabr 2013-cü il	–	–	2,080	1,909	3,989

Qudvilin və qeyri-müəyyən müddəti olan digər qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşmə testi

Müəssisələrin birləşməsi vasitəsilə alınmış qeyri-müəyyən müddəti olan qudvil və bank lisenziyası dəyərsizləşmə testinin məqsədləri üçün bir fərdi pul vəsaitlərini yaradan vahidə - PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-yə aid edilmişdir.

Pul vəsaitlərini yaradan vahidə aid edilmiş qudvilin balans dəyəri və alınmış bank lisenziyasının dəyəri, müvafiq olaraq, 3,885 min AZN və 45,045 min AZN olmuşdur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər (davamı)

İstifadə dəyəri hesablanarkən istifadə edilmiş əsas fərziyyələr

Türkiyədə törəmə müəssisənin bərpa edilə bilən dəyəri istifadə dəyəri metoduna uyğun olaraq, baş rəhbərlik tərəfindən təsdiq edilmiş 3 illik müddəti əhatə edən maliyyə büdcələrində kapital təxminləri əsasında tətbiq edilmiş dividend diskont modelinə uyğun hesablama əsasında müəyyən edilmişdir. İnvestor dividendləri yaxın gələcəkdə toplamaq niyyətində olmadığına görə investisiyadan gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkəti bazar əmsalını nəzərə almaqla kapitalın dəyəri əsasında müəyyən edilmişdir. Bank aşağıdakı dərəcələrdən istifadə edir.

	2015
Diskont dərəcəsi	23%
Kapital əmsalı	1.5
Xalis gəlirin gözlənilən artım tempi, dövr üzrə orta göstərici	40%

İstifadə dəyərinin hesablanması daha çox aşağıdakı fərziyyələrə həssasdır:

- ▶ Faiz marjası;
- ▶ Proqnozlaşdırılan korporativ və kommersiya kredit portfelinin həcmi;
- ▶ Diskont dərəcələri; və
- ▶ Yerli inflyasiya dərəcələri.

Faiz marjası

Faiz marjası büdcə dövrünün başlanmasından əvvəlki 3 il ərzində əldə edilmiş orta dəyərlərə əsaslanır. Faiz marjası gözlənilən bazar şərtlərinə görə büdcə dövrü ərzində artır. Faiz dərəcələri korporativ kreditlər üzrə 11.8% və 13.3% arasında və Türk lirəsi ilə ifadə olunan kommersiya kreditləri üzrə 12.5% və 14% arasında dəyişir. Xarici valyuta ilə denominasiya edilmiş kreditlərdə faiz dərəcələrinin ümumi kredit portfelinin illik 4.5% dərəcəsində olması proqnozlaşdırılır.

Proqnozlaşdırılan korporativ və kommersiya kredit portfellerinin həcmi

Makroiqtisadi fərziyyələr dərc edilmiş tədqiqatlara əsaslanır. Türkiyənin yerli valyutası ilə ifadə edilən korporativ kredit portfelində artım proqnoz dövrü ərzində illik orta hesabla 34% olması ehtimal edilmişdir. Xarici valyutada portfel orta hesabla illik 40% və 62% arasında dəyişən artım dərəcəsi ilə nisbətən kəskin artım dərəcəsi ilə proqnozlaşdırılmışdır. Proqnoz dövrünün sonuna artım dərəcələri daha sabitdir və azalmaqdadır. Həmin tendensiya daha yuxarı artım dərəcəsi olan kommersiya portfeli üçün tətbiq edilir.

Diskont dərəcələri

Diskont dərəcələri rəhbərliyin hər bir təsərrüfat fəaliyyətində tələb edilən Qoyulmuş kapital üzrə mənfəətə (QKM) dair ehtimallarını əks etdirir. Bu rəhbərlik tərəfindən əməliyyat fəaliyyətinin nəticələrini dəyərləndirmək və gələcək investisiya təkliflərini qiymətləndirmək üçün istifadə edilən əsas yanaşmadır. Diskont dərəcələri Orta ölçülmüş kapitalın dəyəri (OÖKD) metodundan istifadə edilməklə hesablanır.

Yerli inflyasiya dərəcələri

Proqnozlaşdırılmış dövr üzrə nəzərə alınan inflyasiya dərəcəsi ABŞ dollarının Türk lirəsinə qarşı məzənnəsi sabit qalmaqla 6.7% təşkil edir.

Fərziyyələrdə dəyişikliklərə həssaslıq

Rəhbərlik hesab edir ki, bərpa edilə bilən məbləğ seqmentlərini müəyyən etmək üçün istifadə edilən əsas fərziyyələrdə məqsədəuyğun mümkün dəyişikliklər qudvilin dəyərsizləşməsinə səbəb olmayacaq.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Digər maliyyə aktivləri		
Çek əməliyyatları üzrə debitor borcları	2,263	–
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	2,071	850
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə hesablanmış faiz üzrə debitor borcları	430	419
	4,764	1,269
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Təxirə salınmış xərclər	4,848	4,205
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişləri	3,142	2,912
Mülkiyyətçiyə qaytarılmış girov	1,537	–
Digər avans ödənişləri	802	–
Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər	43	539
	10,372	7,656
Digər aktivlər	15,136	8,925

31 dekabr 2015-ci il tarixinə çek əməliyyatları üzrə debitor borcları çeklərin girov olduğu digər banklardan alınacaq məbləğlərdən ibarətdir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə 2,036 min AZN (2014-cü il: 3,013 min AZN) məbləğində təxirə salınmış xərclər Bakıda yerləşən xidmət məntəqələrinin icarəsi üçün uzunmüddətli avans ödənişinə və 1,101 min AZN (2014-cü il: sıfır) məbləği uzunmüddətli proqram dəstəyinə aiddir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişlərinə 2,442 min AZN (2014-cü il: 1,561 min AZN) məbləğində yeni proqram təminatı üçün avans ödənişləri daxildir.

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	3,310	1,431
Çek əməliyyatları üzrə kreditör borcları	2,263	–
Maliyyə lizinqi üzrə öhdəliklər	596	–
Hesablanmış xərclər	172	146
Peşəkar xidmətlər üzrə haqq	–	96
Digər	72	27
	6,413	1,700
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	4,415	564
Təxirə salınmış gəlir	234	778
Digər ehtiyat	165	–
Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər	291	22
Digər	54	–
	5,159	1,364
Cəmi öhdəliklər	11,572	3,064

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər

Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Banklardan qısamüddətli depozitlər	246,210	81,424
Milli Sahibkarlığa Kömək Fondundan alınmış kreditlər	67,436	44,767
ARMB və GMB-dən alınmış kreditlər	48,383	–
Azərbaycan İpoteka Fondu qarşısında öhdəliklər	4,667	1,643
İT İnkişafı fondu qarşısında öhdəliklər	2,400	2,000
Digər banklarda müxbir hesabları	597	4,139
Banklardan uzunmüddətli depozitlər	–	40,404
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	369,693	174,377

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Qrup bir rezident kommersiya bankından (2014-cü il: beş) və altı qeyri-rezident kommersiya bankından (2014-cü il: bir) müddəti 18 noyabr 2016-cı (2014-cü il: 19 noyabr 2015-ci il) tarixində başa çatan və ildə 1%-3% (2014-cü il: ildə 3%-5%) dərəcəsi ilə faiz hesablanan 246,210 min AZN (2014-cü il: 81,424 min AZN) məbləğində qısamüddətli vəsaitlər almışdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Qrup Milli Sahibkarlığa Kömək Fondundan müddəti 2025-ci ilin sentyabr ayında (2014-cü il: 2023-cü ilin may ayında) başa çatan və ildə 1% dərəcəsi ilə faiz hesablanan 67,436 min AZN (2014-cü il: 44,767 min AZN) məbləğində kreditlər almışdır. Kreditlər dövlət proqramı əsasında Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq mühitinin tədricən təkmilləşdirilməsinə kömək göstərmək məqsədilə alınmışdır. Kreditlər yerli sahibkarlara illik 6% faiz dərəcəsi ilə (2014-cü il: 6%) verilmişdir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Qrupun 48,383 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: sıfır) məbləğində müddəti 2017-ci ilin noyabr ayında başa çatan, illik 3.5%-9.11% dərəcəsi ilə faiz hesablanan ARMB və GMB-dən alınmış kreditləri olmuşdur.

31 dekabr 2015-ci ildə Qrupun Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən yenidən maliyyələşdirilən 4,667 min AZN (31 dekabr 2014-cü il: 1,643 min AZN) məbləğində müddəti 2040-cı ilin may ayında (2014-cü il: 2037-ci ilin noyabr ayında) başa çatan və illik 4.0% dərəcə ilə (2014-cü il: 4.0%) faiz hesablanan kreditləri olmuşdur.

16. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Tələbli depozitlər	901,216	558,229
Müddətli depozitlər	472,897	144,829
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	1,374,113	703,058
Buraxılmış zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan vəsaitlər (Qeyd 21)	8,090	2,500

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

16. Müştərilər qarşısında öhdəliklər (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə müştəri hesabları iqtisadi sektorlar üzrə təhlil edilir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
İnvestisiya yönümlü şirkətlər	481,678	289,970
Fiziki şəxslər	367,234	194,757
Ticarət və xidmət	184,048	125,256
Nəqliyyat və rabitə	82,876	15,110
Tikinti	66,385	10,463
Sığorta	58,299	27,154
İstehsal	56,207	1,864
Qeyri-bank kredit təşkilatları	18,256	8,407
Mehmanxana biznesi	17,904	13,696
İctimai təşkilatlar	17,863	10,925
Dağ-mədən	11,859	329
Enerji	844	37
Kənd təsərrüfatı	207	198
Digər	10,453	4,892
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	1,374,113	703,058

31 dekabr 2015-ci il tarixinə müştərilərin depozitlərinə beş (2014-cü il: beş) ən iri müştəridə cəmi müştəri depozitləri portfelinin 45%-ni təmsil edən 623,366 min AZN (2014-cü il: cəmi müştəri depozitləri portfelinin 53%-ni təmsil edən 370,629 min AZN) məbləğində qalıqlar daxil olmuşdur.

17. Digər borc öhdəlikləri

31 dekabr 2015-ci il tarixinə digər borc öhdəliklərinə müddəti 2021-ci ilin aprel ayında (2014-cü il: 2021-ci ilin aprel ayında) başa çatan və ildə 1.67%-6.35% dərəcəsi ilə (2014-cü il: ildə 1.45%-10.13%) faiz hesablanan 93,814 min AZN (2014-cü il: 55,451 min AZN) məbləğində beş ((2014-cü il: altı) xarici bankda olan qalıqlar daxil idi. Bu təminatlı borcların məqsədi Qrupun müştərilərinin idxal əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsidir (akkreditivlər).

18. Törəmə maliyyə alətləri

Qrup ticarət məqsədləri üçün törəmə maliyyə alətlərindən istifadə edir. Aşağıdakı cədvəl aktivlər və ya öhdəliklər kimi qeydə alınmış törəmə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini şərti məbləğləri ilə birlikdə göstərir. Şərti məbləğ, ümumi göstərilməklə, törəmə alətin aid olduğu müvafiq aktivin məbləği, soraq dərəcəsi və ya göstəricisidir və törəmələrin dəyərində dəyişiklikləri ölçmək üçün baza kimi çıxış edir. Şərti məbləğlər ilin sonuna başa çatmamış əməliyyatların həcmi göstərir və kredit riskini əks etdirmir.

	31 dekabr 2015-ci il			31 dekabr 2014-cü il		
	Şərti məbləğ	Ədalətli dəyər		Şərti məbləğ	Ədalətli dəyər	
		Aktiv	Öhdəlik		Aktiv	Öhdəlik
Faiz dərəcəsi üzrə						
müqavilələr						
Opsionlar – yerli	3,350	–	(22)	–	–	–
Xarici valyuta üzrə						
müqavilələr						
Forvardlar və svoplar – xarici	38,158	324	(26)	9,730	–	(87)
Opsionlar – yerli	3,283	–	(943)	–	–	–
Cəmi törəmə aktivlər/ (öhdəliklər)		324	(991)		–	(87)

Cədvəldə xarici və yerli kimi göstərilənlər tərəf-müqabilərə aiddir və xarici – qeyri-Azərbaycan müəssisələri, yerli isə Azərbaycan müəssisələri deməkdir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

18. Törəmə maliyyə alətləri (davamı)

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə Qrupun aşağıdakı törəmə alətlər üzrə pozisiyaları olmuşdur:

Forvardlar

Forvard və fyuçers müqavilələri müəyyən qiymətlə və gələcək tarixdə müəyyən edilmiş maliyyə alətinin alınması və ya satılması haqqında müqavilə razılaşmalarıdır. Forvardlar birjadan kənar bazarda bağlanılan xüsusi müqavilələrdir.

Svoplar

Svoplar iki tərəf arasında müəyyən edilmiş şərti məbləğlər əsasında faiz dərəcəsinin, məzənnənin və ya fond əmsalının dəyişməsinə bərabər məbləğlərin mübadiləsi və (kredit defoltu svopu ilə əlaqədar) müəyyən hadisələr baş verdiyi halda kreditlər üzrə ödənişlərin aparılması haqqında müqavilə razılaşmalarıdır.

Opsionlar

Opsionlar alıcının müəyyən sayda maliyyə alətlərini müəyyən edilmiş şərti məbləğlə müəyyən edilmiş gələcək tarixdə və ya müəyyən edilmiş müddət ərzində istənilən zaman almaq və ya satmaq hüququnu (öhdəliyini deyil) nəzərdə tutan müqavilə razılaşmalarıdır.

19. Vergilər

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il
Cari vergi xərci	(2,708)	(3,062)
Təxirə salınmış vergi gəliri/(xərci) – müvəqqəti fərqlərin yaranması və qaytarılması	(1,803)	2,982
Çıxılsın: digər ümumi gəlirdə tanınmış təxirə salınmış vergi	(50)	36
Mənfəət vergisi xərci	(4,561)	(44)

İl ərzində digər ümumi gəlirə aid edilmiş maddələrlə bağlı olan təxirə salınmış vergi belədir:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis zərərlər/(gəlirlər)	50	(36)
Digər ümumi gəlirə aid edilmiş mənfəət vergisi	50	(36)

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsindən fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət/(zərər)	18,944	(2,752)
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri vergi ödənişi	(3,789)	550
Mənfəət hesabına xərclərin vergiyə təsiri	(1,350)	(394)
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivlərində dəyişiklik	498	(386)
Gələcək dövrə keçirilmiş, əvvəllər tanınmamış istifadə edilmiş vergi zərərləri	151	–
Vergidən azad gəlirin vergiyə təsiri	199	192
Xarici ölkədə vergi dərəcəsində fərqin təsiri	15	–
Digər	(285)	(6)
Mənfəət vergisi xərci	(4,561)	(44)

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Vergilər (davamı)

31 dekabrda təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi			Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi			Müəssisələrin birləşməsinin təsiri (Qeyd 5)	Çevirmə fərqi	2015
	2013	Mənfəət və zərər haqqında hesabatda	Digər ümumi gəlirdə	2014	Mənfəət və zərər haqqında hesabatda	Digər ümumi gəlirdə			
Çıxılan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri									
Gələcək dövrlərə keçirilmiş vergi zərərləri	265	689	–	954	(1,244)	–	1,052	554	1,316
Ticarət qiymətli kağızları	–	–	–	–	572	–	–	–	572
Müştərilərə verilmiş kreditlər	177	1,094	–	1,271	(52)	–	–	27	1,246
İnvestisiya qiymətli kağızları	11	–	(11)	–	–	–	–	–	–
İnvestisiya əmlakı	–	–	–	–	66	–	–	–	66
Əmlak və avadanlıq	–	55	–	55	43	–	–	(50)	48
Qeyri-maddi aktivlər	–	15	(3)	12	(12)	–	–	–	–
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	–	–	–	–	193	–	–	–	193
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	–	185	–	185	(185)	–	–	–	–
Digər öhdəliklər	540	(329)	–	211	704	–	50	(63)	902
Ümumi təxirə salınmış vergi aktivləri	993	1,709	(14)	2,688	85	–	1,102	468	4,343
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(265)	(386)	–	(651)	664	–	–	(13)	–
Təxirə salınmış vergi aktivləri	728	1,323	(14)	2,037	749	–	1,102	455	4,343
Vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri									
Ticarət qiymətli kağızları	(119)	72	–	(47)	47	–	–	–	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(124)	(98)	–	(222)	(1,797)	–	–	–	(2,019)
İnvestisiya qiymətli kağızları	–	(2)	(22)	(24)	–	50	(3)	(36)	(13)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(1,796)	1,085	–	(711)	286	–	–	168	(257)
Əmlak və avadanlıqlar	(303)	283	–	(20)	(394)	–	–	–	(414)
Qeyri-maddi aktivlər	(46)	46	–	–	(72)	–	–	(20)	(92)
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	(309)	309	–	–	(672)	–	–	–	(672)
Alış zamanı yaranmış təxirə salınmış vergi	–	–	–	–	–	–	(5,596)	(3,413)	(9,009)
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(2,697)	1,695	(22)	(1,024)	(2,602)	50	(5,599)	(3,301)	(12,476)
Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri/(öhdəliyi)	(1,969)	3,018	(36)	1,013	(1,853)	50	(4,497)	(2,846)	(8,133)

Təxirə salınmış vergi öhdəliyi (2014-cü il: təxirə salınmış vergi aktivləri) tanınmayan, konsolidasiyadan irəli gələn törəmə müəssisələrə investisiyalarla bağlı cəmi 16,186 AZN (2014-cü il: 546 AZN) məbləğində müvəqqəti fərqlər tanınmamışdır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Vergilər (davamı)

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təxirə salınmış vergilər aşağıdakı şəkildə üzləşdirilə bilər:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Təxirə salınmış vergi aktivləri	1,555	1,013
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(9,688)	–
Xalis təxirə salınmış vergi (öhdəlikləri)/aktivləri	(8,133)	1,013

20. Kapital

31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərində Bankın buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapitalı hər bir adi səhmin nominal dəyəri 33,300.00 AZN olmaqla 10,000 adi səhmdən ibarət olan dəyəri 333,000 min AZN məbləğində olmuşdur. Hər bir adi səhm səhmdara bir səsvermə hüququnu verir.

14 fevral 2014-cü il tarixində Bankın səhmdarları səhmdar kapitalını əlavə 105,000 min AZN məbləğində nağd pul vəsaiti hesabına artırılmasını qərara almışdır. Səhmdar kapitalının artırılması 22 aprel 2014-cü il tarixində tamamlanmışdır. Bu artım bir səhmin nominal dəyəri 22,800.00 AZN olan 10,000 səhmi bir səhmin nominal dəyəri 33,300.00 AZN olan eyni sayda səhmə çevrilməsi ilə həyata keçirilmişdir.

7 may 2014 Bank səhmdarlara cəmi 14,992 min AZN məbləğində dividendlər ödəmişdir. 25 dekabr 2014-cü il tarixində Bankın səhmdarları 31 dekabr 2014-cü il tarixinə ödənilməli olan cəmi 10,832 min AZN məbləğində dividendlər elan etmişdir.

25 iyun 2015-ci ildə Səhmdarların Ümumi Yığıncağı 10,832 min AZN məbləğində dividendlərin ödənilməsi haqqında 25 dekabr 2014-cü il tarixli qərarını ləğv etmişdir.

Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat

Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat xarici törəmə müəssisələrinin maliyyə hesabatlarının yenidən hesablanması yaranan valyuta fərqi uçota almaq üçün istifadə edilir. 83,707 AZN məbləğində gəlir (2014-cü il: 2,731 min AZN məbləğində zərər) il ərzində AZN-in iki dəfə devalvasiya etməsindən əmələ gəlmişdir (2014-cü il: AZN-in bahalaşması) (Qeyd 3).

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya edilməmiş gəlirlər (zərərlər)

Bu ehtiyat Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə ədalətli dəyərdəki dəyişiklikləri əks etdirir.

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa və hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturunu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

Xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinin nəticəsində Azərbaycan manatı ABŞ dollarına qarşı 21 fevral 2015-ci ildə 1 ABŞ dolları üçün 0.7862 AZN-dən 1.0500 AZN-dək və sonra 21 dekabr 2015-ci il tarixində 1 ABŞ dolları üçün 1.5500 AZN-dək devalvasiya etmişdir. İkinci devalvasiyadan sonra Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan manatının üzən məzənnə dərəcəsinə keçməsinə elan etmişdir.

Bu bank sisteminin likvidliyinin pisləşməsi və kredit şərtlərinin sərtləşməsi ilə nəticələnmişdir. Hazırda iqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı Qrupun gələcək nəticələrinə, maliyyə vəziyyətinə və biznes perspektivlərinə hazırda müəyyən edilə bilməyən şəkildə mənfi təsir göstərə bilən qeyri-müəyyənliklər mövcuddur. Belə mənfi təsirlər arasında kredit portfelinin keyfiyyətinin pisləşməsi də ola bilər ki, bu da ümitsiz kreditləri artır və kreditlər üzrə giorv dəyərini və investisiya qiymətli kağızları üzrə zərərləri azalda bilər.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Əməliyyat mühiti (davamı)

Azərbaycan hökuməti cari iqtisadi çətinliklərə cavab olaraq islahatları sürətləndirmək və bank sistemini dəstəkləmək planlarını bəyan etmişdir.

Qrupun rəhbərliyi cari şəraitdə baş verən bu cür dəyişiklikləri izləməkdədir və Qrupun yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün lazım hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görməkdədir.

Hüquqi rəhbərlik

Adi fəaliyyətində Qrup məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektı olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Qrupun maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərhli ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycanda son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərh edilməsi və vergi hesablamalarının yoxlanılmasında daha sərt mövqe tuta bilərlər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarilə əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ilindən əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Qrupun vergi, valyuta və gömrük mövqeləri qəbul ediləcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətinin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara uyğunlaşmağı tələb edir. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bank aşağıdakılar istisna olmaqla, bütün əmsallara uyğun olmuşdur:

- Kredit riski təminatının bazar dəyəri həmin kredit riskinin 100%-indən az olanda və ya kreditlərin daşınmaz əmlak formasında təminatının bazar dəyəri kredit dəyərinin 150%-indən aşağı olanda, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı bankın cəmi kapitalının 7 faizindən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın əmsalı 22.42% olmuşdur.
- Bir hüquqi şəxsə pay əmsalı cəmi kapitalın 10%-dən çox olmamalıdır. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın əmsalı 49.21% olmuşdur.
- Digər hüquqi şəxsə pay əmsalı cəmi kapitalın 40%-dən çox olmamalıdır. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın əmsalı 72.23% olmuşdur.

İl ərzində Bank bu uyğunsuzluqla bağlı hər ay ARMB-yə məlumat təqdim etmiş və heç bir zaman Banka qarşı hər hansı sanksiya tətbiq edilməmişdir. Əvvəlki illərdə, Bank ARMB-dən Banka qarşı yuxarıda göstərilən ilk uyğunsuzluqla görə hazırda heç bir sanksiyanın tətbiq edilməməsi haqqında məktub almışdır. Bundan əlavə, 2015-ci ilin noyabr ayında Bank ARMB-dən tədbirlər planlarının qəbul edilməsi haqqında və yuxarıdakı pozuntulara görə Banka qarşı heç bir sanksiyanın tətbiq edilməməsi haqqında məktublar almışdır. Rəhbərlik hesab edir ki, Banka qarşı gələcəkdə heç bir sanksiya tətbiq edilməyəcək.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər

Qrup tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqca vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Qrupun ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Qrupa müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Qrupun müştəri adından özünə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
Verilmiş zəmanətlər	232,587	66,994
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	44,184	28,912
Akkreditivlər	20,733	24,604
	297,504	120,510
Əməliyyat icarəsi üzrə öhdəliklər		
1 ilədək	2,593	2,072
1 ildən 5 ilədək	5,936	6,500
5 ildən çox	3,280	4,597
	11,809	13,169
Çıxılsın – ehtiyatlar (Qeyd 22)	(379)	(2,683)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girovdan əvvəl)	308,934	130,996
Çıxılsın – verilmiş zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 16)	(8,090)	(2,500)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	300,844	128,496

22. Faiz qazandıran aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri və zəmanətlər və akkreditivlər üçün yaradılan ehtiyatlar

Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat və zəmanətlər və akkreditivlər üzrə ehtiyatlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il				
	Müəssisələrə kreditlər	Fiziki şəxslərə kreditlər	Müştərilərə cəmi kreditlər	Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	Zəmanətlər və akkreditivlər
1 yanvarda	(34,401)	(366)	(34,767)	–	(2,683)
İl üzrə (xərc)/bərpası	(45,337)	(6,054)	(51,391)	(780)	2,304
Silinmiş məbləğlər	37,038	849	37,887	–	–
Tövrəmə müəssisənin alınması	(181)	–	(181)	–	–
Məzənnə fərqi	754	–	754	–	–
31 dekabrda	(42,127)	(5,571)	(47,698)	(780)	(379)

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Risklərin azaldılması

Bank kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almasından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklər nəzərdə tutulur. Qrupun artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və sənaye sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər. Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Qrup daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfellerin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş kredit və müştəri depozitləri üzrə risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Qrupun sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Qrupun zərər çəkməsi riskidir. Qrup kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Qrupun qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitoring etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Qrup kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Qrupa məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Qrupun müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Qrupu kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər, o cümlədən törəmə alətlər üçün məruz qala biləcəyi maksimal kredit riski, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə əks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərle qeydə alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə kredit keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Qrupun daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun kredit reytingi sisteminə əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş			Vaxtı keçmiş,		Cəmi
	Yüksək reyting	Standart reyting	Qeyri-standart lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	
31 dekabr 2015-ci il						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	6	199,708	704,835	–	–	904,543
Ticarət qiymətli kağızları	7	–	46,238	–	–	46,238
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	19,196	113,092	–	5,607	138,675
İnvestisiya qiymətli kağızları	9	81,943	11,656	–	–	93,599
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	–	–	–	–	–
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	–	693,412	21,942	76,185	31,673	823,212
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	–	119,737	1,617	700	4,582	126,636
Cəmi	300,847	1,688,970	23,559	82,492	37,035	2,132,903

Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş			Vaxtı keçmiş,		Cəmi
	Yüksək reyting	Standart reyting	Fərdi şəkildə dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	
31 dekabr 2014-cü il						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	6	16,321	261,666	–	–	277,987
Ticarət qiymətli kağızları	7	–	28,599	–	–	28,599
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	5,620	67,071	–	–	72,691
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	9	209,467	–	–	–	209,467
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	–	–	–	–	–
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	–	366,295	47,199	32,121	60,936	506,551
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	–	64,166	1,079	1,079	767	67,091
Cəmi	231,408	787,797	48,278	33,200	61,703	1,162,386

Qrup tərəfindən kreditlərlə bağlı aktivlərin təsnifləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilmişdir:

Yüksək reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti və ya ölkə riski əla qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə 30 gündən çox olmayan və maliyyə vəziyyəti yaxşı qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Qeyri-standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında gecikmələr olmayan və maliyyə vəziyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir. Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlər üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur. Vaxtı keçmiş kreditlərin əksəriyyəti dəyərsizləşmiş hesab olunmur.

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Siyasətinə uyğun olaraq Qrup kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlər üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

31 dekabr 2015-ci il	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	Cəmi
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	–	–	–	5,607	5,607
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Hüquqi şəxslər	–	32,496	17,785	25,904	76,185
Fiziki şəxslər	–	–	–	700	700
Cəmi	–	32,496	17,785	32,211	82,492

31 dekabr 2014-cü il	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Hüquqi şəxslər	–	–	–	32,121	32,121
Fiziki şəxslər	–	–	–	1,079	1,079
Cəmi	–	–	–	33,200	33,200

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə aşağıdakılar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən artıq müddətdə gecikdirilib-gecikdirilməməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Qrup dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Qrup fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərərlər, cari iqtisadi şəraitlər, zərərin çəkilməsi ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşdikdən sonra dəyərin bərpa edilməsi. Bölmə rəhbərliyi bir ilədək ola bilən bu müddətin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Qrupun ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivlər kreditlərlə eyni şəkildə qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

Qrupun pul aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	31 dekabr 2015-ci il				31 dekabr 2014-cü il			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri-İƏİT dövlətləri	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri-İƏİT dövlətləri	Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	330,824	671,580	18,902	1,021,306	89,584	253,478	4,918	347,980
Ticarət qiymətli kağızları	46,238	–	–	46,238	28,599	–	–	28,599
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	109,336	14,787	13,772	137,895	60,271	6,609	5,811	72,691
İnvestisiya qiymətli kağızları	8,151	5,154	80,294	93,599	177,120	–	32,347	209,467
Törəmə maliyyə aktivləri	–	324	–	324	–	–	–	–
Müştərilərə verilmiş kreditlər	700,911	130,528	70,711	902,150	516,876	–	21,999	538,875
Digər maliyyə aktivləri	2,501	2,263	–	4,764	1,269	–	–	1,269
	<u>1,197,961</u>	<u>824,636</u>	<u>183,679</u>	<u>2,206,276</u>	<u>873,719</u>	<u>260,087</u>	<u>65,075</u>	<u>1,198,881</u>
Maliyyə öhdəlikləri								
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	309,002	1,785	58,906	369,693	165,486	4,723	4,168	174,377
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	1,360,252	–	13,861	1,374,113	700,853	–	2,205	703,058
Digər borc öhdəlikləri	–	93,814	–	93,814	–	55,451	–	55,451
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	965	26	–	991	–	–	87	87
Digər maliyyə öhdəlikləri	3,454	2,900	59	6,413	1,636	37	27	1,700
	<u>1,673,673</u>	<u>98,525</u>	<u>72,826</u>	<u>1,845,024</u>	<u>867,975</u>	<u>60,211</u>	<u>6,487</u>	<u>934,673</u>
Xalis aktivlər/ (öhdəliklər)	<u>(475,712)</u>	<u>726,111</u>	<u>110,853</u>	<u>361,252</u>	<u>5,744</u>	<u>199,876</u>	<u>58,588</u>	<u>264,208</u>

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Qrupun ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı növbə-növ aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də mütləq ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nin təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərində bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il, %	31 dekabr 2014-cü il, %
Ani likvidlik əmsalı (ARMB minimum 30% tələb edir) (bir gün ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər/tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	63	101

31 dekabr 2015-ci tarixinə PAŞA Bank Georgia SC-nin likvidlik əmsalı (likvidli aktivlərin orta həcmi /öhdəliklərin orta həcmi) GMB-nin tələblərinə əsaslanaraq 34% (2014-cü il: 102.66%) olmuşdur. GMB-nin tələb etdiyi minimal likvidlik səviyyəsi 30%-dir.

31 dekabr 2015-ci tarixinə, TRMB-nin müəyyən etdiyi tələblər əsasında PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-nin likvidlik əmsalı 322% olmuşdur. TRMB-nin tələb etdiyi minimal likvidlik səviyyəsi 100%-dir.

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Qrupun 31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Qrup gözləyir ki, müştərilərin çoxu Qrup ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödənişi tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Qrupun hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

Maliyyə öhdəlikləri	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi 2015
31 dekabr 2015-ci il					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	199,791	105,121	52,716	37,127	394,755
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	1,030,542	278,887	90,475	–	1,399,904
Digər borc öhdəlikləri	5,944	16,481	80,934	2,204	105,563
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	26	–	965	–	991
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,967	446	–	–	6,413
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	1,242,270	400,935	225,090	39,331	1,907,626

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi 2014
31 dekabr 2014-cü il					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	40,883	95,302	26,494	16,181	178,860
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	607,406	68,611	39,521	–	715,538
Digər borc öhdəlikləri	8,273	20,225	27,019	3,329	58,846
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	87	–	–	–	87
Səhmdarlara ödəniləcək dividendlər	10,832	–	–	–	10,832
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,700	–	–	–	1,700
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	669,181	184,138	93,034	19,510	965,863

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti tamamlanmış maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəlikləri göstərilir:

	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	Qeyri-müəyyən	Cəmi
31 dekabr 2015-ci il	86,597	57,550	71,717	81,640	297,504
31 dekabr 2014-cü il	44,843	47,727	27,630	310	120,510

Qrup gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaq.

Qrupun öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində aidyyəti olan şəxslərin təşkilatlarından alınmış iri əmanətlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Qrupun əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, yaxın gələcəkdə Qrupun maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Qrup əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımı ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Ödəmə müddətlərində fərqlərin təhlili cari hesablarda tarixi sabitliyi əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılırdı. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödənilməli məbləğlərə daxil edilmişdir.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuzə xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Qrup bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bank bazar riskini həssaslıq təhlilindən istifadə etməklə idarə edir. Qrupun iri bazar riski təmərküzləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun əməliyyatları haqqında hesabatının, digər dəyişkən göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, faiz dərəcəsinə mümkün dəyişikliklərə qarşı həssaslığı təqdim olunur.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Bazar riski (davamı)

Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr 2015-ci il tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiridir. Kapitalın həssaslığı gəlirlilik əyrisindən paralel kənarlaşmaların olması fərziyyəsi əsasında faiz dərəcələrində ehtimal edilən dəyişikliklərin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə müəyyən dərəcəli Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərini yenidən qiymətləndirməklə hesablanır. Bununla bərabər, yerli bazarda Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinin faiz dərəcəsi alış və ya satış zamanı həmin qiymətli kağızlar üzrə hesablanmış endirimə və ya əlavəyə (alınmış və ya satılmış qiymətli kağızların faktiki qiymətinə daxil edilir) əsaslandığı üçün, müəyyən dərəcəli Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə tətbiq edilən dərəcələrdə hər hansı dəyişikliklər kapitalla heç bir təsir göstərmir.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Qrup özünün maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatına və pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatına qüvvədə olan xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsir göstərməsi riskinə məruzdur.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta vəziyyətini idarə etməklə idarə edir. Bu Qrupa valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırmaq imkanını verir. ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə xəzinədarlıq Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

31 dekabr 2015-ci ildə Qrupun xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər valyuta	2015-ci il cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	170,087	486,535	348,590	16,094	1,021,306
Ticarət qiymətli kağızları	46,238	–	–	–	46,238
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	58,545	50,647	22,104	6,599	137,895
İnvestisiya qiymətli kağızları	12,198	10,311	–	71,090	93,599
Törəmə maliyyə aktivləri	–	–	–	324	324
Müştərilərə verilmiş kreditlər	443,904	182,833	137,516	137,897	902,150
Digər maliyyə aktivləri	848	660	1,013	2,243	4,764
Cəmi maliyyə aktivləri	731,820	730,986	509,223	234,247	2,206,276
Maliyyə öhdəlikləri					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	77,517	236,238	20	55,918	369,693
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	492,029	429,583	450,338	2,163	1,374,113
Digər borc öhdəlikləri	–	39,451	54,024	339	93,814
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	965	–	–	26	991
Digər maliyyə öhdəlikləri	2,723	249	417	3,024	6,413
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	573,234	705,521	504,799	61,470	1,845,024
Xalis maliyyə mövqeyi	158,586	25,465	4,424	172,777	361,252

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Valyuta riski (davamı)

31 dekabr 2014-cü ildə Qrupun xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər valyuta	2014-cü il cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	43,004	48,412	251,427	5,137	347,980
Ticarət qiymətli kağızları	28,599	–	–	–	28,599
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	42,055	15,475	10,448	4,713	72,691
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	177,120	1,619	–	30,728	209,467
Müştərilərə verilmiş kreditlər	423,444	63,470	42,392	9,569	538,875
Digər maliyyə aktivləri	482	213	574	–	1,269
Cəmi maliyyə aktivləri	714,704	129,189	304,841	50,147	1,198,881
Maliyyə öhdəlikləri					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	112,687	61,567	47	76	174,377
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	366,241	61,348	274,829	640	703,058
Digər borc öhdəlikləri	–	19,890	35,386	175	55,451
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	–	–	–	87	87
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,430	36	182	52	1,700
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	480,358	142,841	310,444	1,030	934,673
Xalis maliyyə mövqeyi	234,346	(13,652)	(5,603)	49,117	264,208

Valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun ABŞ dollarının və Avronun AZN-ə qarşı, müvafiq olaraq, 60% artması / 15% azalmasına həssaslığı göstərilir. Bunlar – baş rəhbərliyə valyuta riski haqqında daxili hesabatlar veriləndə istifadə edilən həssaslıq dərəcəsidir və rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta məzənnələrində mümkün dəyişikliyin qiymətləndirilməsini təmsil edir. Həssaslıq təhlilinə yalnız xarici valyuta ilə ifadə edilmiş mövcud monetar maddələr daxildir və onların dövrün sonunda çevrilməsi zamanı valyuta məzənnələrində müəyyən edilmiş dəyişiklik edilir. Həssaslıq təhlilinə xarici kreditlər, eləcə də kreditin verildiyi valyuta kredit verənin və ya borc alanın valyutasından fərqli olanda, Qrup daxilində xarici əməliyyatlara kreditlər daxildir.

31 dekabr 2015-ci il və 2014-cü il tarixlərində aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	AZN / ABŞ dolları +15%	AZN / ABŞ dolları -60%	AZN / ABŞ dolları +8.74%	AZN / ABŞ dolları -35%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	(3,820)	15,279	1,193	(4,778)
	31 dekabr 2015-ci il		31 dekabr 2014-cü il	
	AZN / Avro +15%	AZN / Avro -60%	AZN / Avro +10.7%	AZN / Avro -35%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	(664)	2,654	600	(1,961)

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Ədalətli dəyəri açıqlamaq üçün Qrup aktiv və öhdəliklərin siniflərini aktiv və ya öhdəliyin təbiəti, xüsusiyyətləri və riskləri və ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri əsasında müəyyən etmişdir:

Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər					
		Aktiv bazarlarda qeydiyyat alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Qiymətləndirmə tarixi					
Ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər					
Ticarət qiymətli kağızları	31 dekabr 2015-ci il	–	46,238	–	46,238
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2015-ci il	5,390	306	–	5,696
Törəmə maliyyə aktivləri	31 dekabr 2015-ci il	–	324	–	324
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2015-ci il	1,021,306	–	–	1,021,306
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2015-ci il	–	–	137,895	137,895
İnvestisiya qiymətli kağızları – kreditlər və debitor borcları	31 dekabr 2015-ci il	–	–	86,718	86,718
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2015-ci il	–	–	884,654	884,654
İnvestisiya əmlakı	31 dekabr 2015-ci il	–	–	1,668	1,668

Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər					
		Aktiv bazarlarda qeydiyyat alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyat alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Qiymətləndirmə tarixi
	Qiymətləndirmə tarixi				
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2015-ci il	–	991	–	991
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2015-ci il	–	–	369,693	369,693
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2015-ci il	–	–	1,373,943	1,373,943
Digər borc öhdəlikəri	31 dekabr 2015-ci il	–	–	93,814	93,814

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyat alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər					
Ticarət qiymətli kağızları	31 dekabr 2014-cü il	28,599	–	–	28,599
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2014-cü il	160,120	21,604	27,743	209,467
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2014-cü il	347,980	–	–	347,980
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	72,691	72,691
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	538,500	538,500
İnvestisiya əmlakı	31 dekabr 2014-cü il	–	–	2,342	2,342

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Aktiv bazarlarda qeydiyyata alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	
Ədalətli dəyərle ölçülən öhdəliklər					
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2014-cü il	–	87	–	87
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	174,377	174,377
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	–	–	703,058	703,058
Digər borc öhdəlikləri	31 dekabr 2014-cü il	–	–	55,451	55,451

Ədalətli dəyərle əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərle əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir:

	Balans dəyəri 31 dekabr 2015-ci il	Ədalətli dəyər 31 dekabr 2015-ci il	Tanınmamış gəlir/(zərər) 31 dekabr 2015-ci il	Balans dəyəri 31 dekabr 2014-cü il	Ədalətli dəyər 31 dekabr 2014-cü il	Tanınmamış gəlir/(zərər) 31 dekabr 2014-cü il
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,021,306	1,021,306	–	347,980	347,980	–
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	137,895	137,895	–	72,691	72,691	–
İnvestisiya qiymətli kağızları – kreditlər və debitor borcları	87,903	86,718	(1,185)	–	–	–
Müştərilərə verilmiş kreditlər	902,150	884,654	(17,496)	538,875	538,500	(375)
Maliyyə öhdəlikləri						
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	369,693	369,693	–	174,377	174,377	–
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	1,374,113	1,373,943	170	703,058	703,058	–
Digər borc öhdəlikləri	93,814	93,814	–	55,451	55,451	–
Realizasiya edilməmiş ədalətli dəyərde cəmi tanınmamış dəyişiklik			(18,511)			(375)

Aşağıda qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə ədalətli dəyərle qeydə alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi təsvir olunur. Buraya alətləri qiymətləndirərkən bazar iştirakçılarının edəcəyi fərziyyələrin Qrup tərəfindən qiymətləndirilməsi daxildir.

Sabit dərəcəli maliyyə alətləri

Amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınan müəyyən dərəcəli maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilk dəfə tanındığı zaman bazar faiz dərəcələrinin analoji maliyyə alətləri üçün təklif edilmiş cari bazar dərəcələri ilə müqayisə edilməsi yolu ilə qiymətləndirilir. Müəyyən faizli depozitlərin qiymətləndirilmiş ədalətli dəyəri analoji kredit riski və ödəmə müddəti olan borclar üçün pul bazarında qüvvədə olan diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri əsasında hesablanır. Birjada buraxılmış borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Buraxılmış istiqrazlar üçün bazar qiymətləri mövcud olmayanda ödəniş tarixinədək qalan müddəti nəzərə almaqla cari faiz dərəcəsi ilə gəlirlilik əyrisi əsasında diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri modeli istifadə edilir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal müddətli depozitlər, ödəmə müddəti müəyyən edilməmiş əmanət hesabları və dəyişən dərəcəli maliyyə alətlərinə də tətbiq edilir.

Müəyyən və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri oxşar şərtlər, kredit riski və qalan müddəti olan borc aləti üçün mövcud olan cari dərəcələri istifadə etməklə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont edərək qiymətləndirilir.

3-cü səviyyəli ədalətli dəyərle ölçülmüş aktivlərdə və öhdəliklərdə hərəkət

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərle əks etdirilmiş 3 səviyyəli aktivlərin açılış və yekun məbləğləri üzvləşdirilir:

	<i>1 yanvar 2015-ci il</i>	<i>Alışlar</i>	<i>Faiz gəliri</i>	<i>DCG-də göstərilmiş (zərər)</i>	<i>Hesablaş- malar</i>	<i>Yenidən təsnif etmə</i>	<i>Məzənnə fərqi</i>	<i>31 dekabr 2015-ci il</i>
Aktivlər								
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	27,743	35,003	1,401	(352)	(27,335)	(38,232)	1,772	–
	<u>27,743</u>	<u>35,003</u>	<u>1,401</u>	<u>(352)</u>	<u>(27,335)</u>	<u>(38,232)</u>	<u>1,772</u>	<u>–</u>

	<i>1 yanvar 2014-cü il</i>	<i>Alışlar</i>	<i>Faiz gəliri</i>	<i>DCG-də göstərilmiş gəlir</i>	<i>Hesablaş- malar</i>	<i>Yenidən təsnif etmə</i>	<i>Məzənnə fərqi</i>	<i>31 dekabr 2014-cü il</i>
Aktivlər								
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	5,525	32,345	1,498	109	(10,296)	–	1,438	27,743
	<u>5,525</u>	<u>27,743</u>	<u>1,498</u>	<u>109</u>	<u>(10,296)</u>	<u>–</u>	<u>1,438</u>	<u>27,743</u>

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyər iyerarxiyasının 3 səviyyəsi çərçivəsində kateqoriyalara bölünmüş ədalətli dəyər ölçmələrində istifadə edilmiş əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları haqqında kəmiyyət məlumatı göstərilir:

<i>31 dekabr 2014-cü il</i>	<i>Balans dəyəri</i>	<i>Qiymətləndirmə mexanizmləri</i>	<i>Müşahidə edilməyən giriş məlumatı</i>	<i>Diskont dərəcəsinin cıvırı</i>
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları				
Gürcüstan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış xəzinə çekləri	22,660	Diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti	Diskont dərəcəsi	4.59%-5.34%
Gürcüstan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış dövlət kupon istiqrazları	3,464	Diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti	Diskont dərəcəsi	6.47%
Korporativ depozit sertifikatları	1,619	Diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti	Diskont dərəcəsi	5.25%

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi “Risklərin idarə edilməsi” adlı 25-ci Qeyddə göstərilir.

	31 dekabr 2015-ci il			31 dekabr 2014-cü il		
	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,021,306	–	1,021,306	347,980	–	347,980
Ticarət qiymətli kağızları	23,862	22,376	46,238	10,047	18,552	28,599
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	133,607	4,288	137,895	72,691	–	72,691
İnvestisiya qiymətli kağızları	53,857	39,742	93,599	37,198	172,269	209,467
Törəmə maliyyə aktivləri	324	–	324	–	–	–
Müştərilərə verilmiş kreditlər	438,100	464,050	902,150	268,048	270,827	538,875
İnvestisiya əmlakı	–	1,668	1,668	–	2,000	2,000
Əmlak və avadanlıqlar	–	15,851	15,851	–	16,244	16,244
Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər	–	56,730	56,730	–	4,126	4,126
Cari mənfəət vergisi aktivləri	287	–	287	1,367	–	1,367
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	–	1,555	1,555	–	1,013	1,013
Kapital investisiyası üçün avans ödənişi	–	–	–	–	41,971	41,971
Digər aktivlər	12,056	3,080	15,136	4,317	4,608	8,925
Cəmi aktivlər	1,683,399	609,340	2,292,739	741,648	531,610	1,273,258
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	297,897	71,796	369,693	133,005	41,372	174,377
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	1,293,886	80,227	1,374,113	670,890	32,168	703,058
Digər borc öhdəlikləri	18,539	75,275	93,814	27,807	27,644	55,451
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	–	991	991	87	–	87
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	–	9,688	9,688	–	–	–
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	379	–	379	2,666	17	2,683
Səhmdarlara ödəniləcək dividendlər	–	–	–	10,832	–	10,832
Digər öhdəliklər	11,236	336	11,572	2,430	634	3,064
Cəmi öhdəliklər	1,621,937	238,313	1,860,250	847,717	101,835	949,552
Xalis aktivlər/(öhdəliklər)	61,462	371,027	432,489	(106,069)	429,775	323,706

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar

24 sayılı “Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar” MHBS-yə uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar (davamı)

Aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmələri, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2015-ci il					31 dekabr 2014-cü il				
	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	–	25,558	–	–	25,558	–	22,070	–	–	22,070
	31 dekabr 2015-ci il					31 dekabr 2014-cü il				
	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi
1 yanvara kredit qalığı, ümumi	10	19,803	1,644	–	21,457	25	13,467	1,003	–	14,495
İl ərzində verilmiş kreditlər	–	47,733	6,745	–	54,478	40	32,964	2,367	3	35,374
İl ərzində kredit ödəmələri	(10)	(39,067)	(6,555)	–	(45,632)	(55)	(26,628)	(1,735)	(3)	(28,421)
Faiz hesablamaları	–	244	28	–	272	–	–	9	–	9
Məzənnə fərqi	–	2,415	828	–	3,243	–	–	–	–	–
31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	–	31,128	2,690	–	33,818	10	19,803	1,644	–	21,457
Çıxılsın: 31 dekabrda olan dəyərsizləşmə ehtiyatı	–	(945)	(280)	–	(1,225)	–	(364)	(30)	–	(394)
31 dekabrda kredit qalığı, xalis	–	30,183	2,410	–	32,593	10	19,439	1,614	–	21,063
Kreditlər üzrə faiz gəliri	–	3,487	137	–	3,624	1	2,405	123	–	2,529

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar (davamı)

	31 dekabr 2015-ci il					31 dekabr 2014-cü il				
	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müləssis-sələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi	Əsas şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müləssis-sələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Sair	Cəmi
1 yanvara depozit	5,062	26,239	289	57,516	89,106	988	12,044	272	68,196	81,500
II ərzində alınmış depozitlər	18,812	123,874	121	58,937	201,744	24,200	20,766	96	87,813	132,875
II ərzində ödənilmiş depozitlər	(4,200)	(15,700)	(99)	(58,726)	(78,725)	(20,143)	(6,744)	(79)	(98,493)	(125,459)
Faiz hesablamaları	9	522	6	125	662	17	173	–	–	190
Məzənnə fərqi	5,922	285	240	28,021	34,468	–	–	–	–	–
31 dekabrda depozitlər	25,605	135,220	557	85,873	247,255	5,062	26,239	289	57,516	89,106
31 dekabrda cari hesablar	10,955	513,550	393	173,911	698,809	11,701	332,746	104	93,125	437,676
Depozitlər üzrə faiz xərci	(480)	(8,133)	(8)	(3,035)	(11,656)	(1,144)	(2,400)	(29)	(2,950)	(6,523)
Verilmiş zamanətlər	–	4,564	–	–	4,564	–	19,500	–	–	19,500
Verilmiş akkreditivlər	–	2,026	–	–	2,026	–	1,609	–	–	1,609
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	163	558	269	34	1,024	153	4,369	516	44	5,082
Haqq və komissiya gəliri	14	1,426	1	1	1,442	15	558	12	1	586
Xarici valyuta ilə diling əməliyyatlarından xalis gəlirlər	103	3,585	8	1,584	5,280	8	306	8	1,737	2,059
Digər əməliyyat xərcləri	–	(4,037)	–	–	(4,037)	(17)	(4,003)	–	30	(3,990)

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın yerli banklarda 21,219 min AZN məbləğində yerləşdirilmiş depozitlərlə əlaqədar (2014-cü il: sıfır) əsas şirkətdən girov kimi alınmış zamanəti olmuşdur.

Dövr ərzində Bank ümumi nəzarət altında olan bir müləssisəyə 1,351 min AZN məbləğində xalis balans dəyəri ilə əmlak satmışdır.

Əsas rəhbərlik heyətinə ödəniləcək məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2015-ci ildə başa çatan il	31 dekabr 2014-cü ildə başa çatan il
Əmək haqqı və digər ödənişlər	(3,043)	(1,966)
Sosial sığorta məsrəfləri	(480)	(277)
Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər	(3,523)	(2,243)

29. Kapitalın adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər metodlarla yanaşı, ARMB tərəfindən təyin edilmiş kapitalın adekvatlığı normativindən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Keçmiş il ərzində Bank bütün kənardan müəyyən edilmiş kapital tələblərinə tam əməl etmişdir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalın adekvatlığı reytinglərinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

(Cədvəldəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Kapitalın adekvatlığı (davamı)

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB banklardan nizamlayıcı kapital üçün kapitalın minimal adekvatlığı əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin 10%-i dərəcəsində saxlamağı tələb edir (2014-cü il: 12%). 31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə Bankın bu əsasla kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il	31 dekabr 2014-cü il
1 dərəcəli kapital	339,059	333,000
2 dərəcəli kapital	16,206	10,793
Çıxılsın: kapitaldan tutulmalar	(148,987)	(51,141)
Cəmi kapital	206,278	292,652
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	1,199,711	883,623
Kapitalın adekvatlığı əmsalı	17%	33%

GMB kapital adekvatlığı əmsalı

GMB banklardan nizamlayıcı kapital üçün kapitalın minimal adekvatlığı əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin 11.4%-i (2014-cü il: 12%) dərəcəsində saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə PAŞA Bank Georgia-nın kapital adekvatlığı əmsalı 44% (31 dekabr 2014-cü il: 65%) olmuşdur.

PAŞA Yatırım-ın standart kapital adekvatlığı əmsalı BNNA-ya uyğun hesabanır. 31 dekabr 2015-ci il tarixində bankın kapital adekvatlığı əmsalı 91.75% (31 dekabr 2014-cü il: 135.43%) olmuşdur.